

**UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

RIGORÓZNÍ ŘÍZENÍ

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Sabina Menczerová

Vzdelávanie dospelých vo vybranom regióne

Vzdelávanie dospelých v regióne Bratislava pre potreby
logistiky

Bratislava, 2014

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

RIGOROUS

RIGOROUS THESIS

Sabina Menczerová

Adult education in a selected region

Adult education in the region of Bratislava
for logistic's needs

Bratislava 2014

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená rigorózna práca je mojim pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použité literatúry.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Bratislave, dňa 30.03.2014

Mgr. Sabina Menczerová

Podakovanie

Touto cestou si dovoľujem poďakovať pánovi Petrovi Menczerovi, viceprezidentovi Zväzu logistiky a zasielateľstva SR a Ing. Tiborovi Vojtkovi, colnému poradcovi spoločnosti DAC Consulting, spol. s r.o. za ich odbornú pomoc pri vypracovaní rigoróznej práce.

Anotácia

Rigorózna práca sa zaoberá vzdelávaním dospelých v regióne Bratislava. Je rozdelená do dvoch hlavných častí. Cieľom práce je podať stručný pohľad na problematiku celoživotného vzdelávania, jeho financovania, legislatívu, kvalitu. Ďalšia časť tejto práce je zameraná na logistiku ako na komplex služieb dopravných a zasielateľských spoločností a jej význam pre rozvoj hospodárstva štátu. Empirický prieskum, prezentovaný v druhej časti, je zameraný na vzdelávacie inštitúcie ponúkajúce aktivity orientované na vzdelávanie v oblasti logistiky v regióne Bratislava.

Kľúčové pojmy

Akreditácia

Celoživotné vzdelávanie

Doprava

Kurz

Kvalita

Logistika

Nezamestnanosť

Profesijné vzdelávanie

Školenie

Vzdelávacia aktivita

Vzdelávacia inštitúcia

Vzdelávanie

Vzdelávanie dospelých

Annotation

This rigorous thesis deals with adults' education in the Bratislava region. The thesis is divided into two main parts. The aim of this work is to provide a brief overview of problems of lifelong education systems, its financing, legislation, quality.

The next part of this rigorous thesis focuses on logistics as a complex of services of transport and forwarding companies and its importance for economic expansion of the country.

The empirical research, presented in the second part, highlights educational institutions offering activities focused on logistics training in the Bratislava region.

Key words

Accreditation

Adults' education

Course

Education

Educational institution

Educational program

Forwarding

Life-term education

Logistics

Quality

Training

Unemployment

Vocational education

OBSAH

ÚVOD

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 CHARAKTERISTIKA REGIÓNU	11
2 VZDELÁVANIE V BRATISLAVE – CEEKOVÝ POHLED	15
3 NEZAMESTNANOSŤ	17
4 CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE	20
4.1 Stratégia Európa 2020	29
4.2 Politické východiská a legislatíva v SR	30
5 VZDELÁVANIE DOSPELÝCH	38
5.1 Zdroje financovania	41
5.2 Informačný systém vzdelávania	43
5.3 Vzdelávanie a príprava pre trh práce	45
5.4 Systémy hodnotenia kvality vzdelávacích inštitúcií	45
6 PROFESNÉ VZDELÁVANIE	53
7 FUNKCIE LOGISTIKY	57

II. EMPIRICKÁ ČASŤ

1 CIEĽ A METÓDY PRIESKUMU	63
2 VYBRANÉ VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE	66
2.1 ADR – školenia a konzultácie, s.r.o.	66
2.2 CMS TREND, spol. s r.o.	67
2.3 ČESMAD Slovakia	68
2.4 DEKRA kvalifikácia a poradenstvo s.r.o.	70
2.5 Európsky vzdelávací inštitút n.o.	71
2.6 DAC Consulting, spol. s r.o.	72
2.7 VIK s.r.o.	74
2.8 WIFI – Slovakia, s.r.o.	78
2.9 Forwarding&Transport Education Company s.r.o.	81
2.10 Vzdelávacie a konferenčné centrum INTENZÍVA, s.r.o.	85

2.11	Zväz logistiky a zasielateľstva Slovenska	87
2.12	Študijný program Logistika na vysokých školách	89
3	INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV VÝSKUMU	90
	ZÁVER	100
	Resumé	102
	ZOZNAM POUŽITÉ LITERATURY	
	Monografia	104
	Periodiká	105
	Zákonné normy, dohody, predpisy	106
	Elektronické zdroje	108
	ZOZNAM OBRÁZKOV, ZABULIEK A GRAFOV	114
	ZOZNAM PRÍLOH	115

ÚVOD

Naša spoločnosť, v súčasnosti definovaná ako „informačná spoločnosť“, svojim otvoreným prístupom k informáciám a vzdelávaniu, vytvára možnosti na využívanie vedomostí pre kvalifikované rozhodnutia a pre posun do kvalitatívne vyššej úrovne života. Rýchlo sa meniace životné podmienky a energický technický rozvoj zdôrazňujú význam prvotného vzdelania a poukazujú na dôležitosť neustáleho, celoživotného vzdelávania sa.

Pod pojmom „celoživotné vzdelávanie“ je v krajinách Európskej únie označované vzdelávanie počas celého života človeka. Zahŕňa všetky možnosti učenia a vzdelávania sa, ktoré tvoria prepojený celok a umožňujú prechod medzi vzdelávaním sa a zamestnaním.

Celoživotné vzdelávanie zahŕňa vzdelávanie detí a mládeže v predproduktívnom veku, základom ktorého je vzdelávanie v školskom systéme v školách a v školských zariadeniach. Počiatočné vzdelávanie by malo naučiť mladých ľudí učiť sa, osvojiť si pozitívny vzťah k učeniu a poskytnúť mladým ľuďom nové znalosti a zručnosti potrebné pre ďalší profesijný rozvoj. Vzdelávanie v produktívnom a poproduktívnom veku, ako súčasť celoživotného vzdelávania, umožňuje občanom začať a ukončiť vzdelávanie v každom veku života, voliť si druh a odbor štúdia a opätovne sa k štúdiu vrátiť.

V súčasnej dobe je veľmi často zdôrazňovaná skutočnosť, že rast národného blahobytu a konkurenčnej schopnosti jednotlivých krajín sú závislé od ľudskej pracovnej sily, od vzdelania človeka a jeho schopnosti prijímať a ďalej rozvíjať nové vedomosti, zručnosti. A práve tu zohráva veľkú rolu ďalšie vzdelávanie, orientované najmä profesijne.

Príprava na povolanie sa stáva súčasťou celoživotného vzdelávania. Prehlbovanie kvalifikácie, rekvalifikácia, osvojovanie si nových poznatkov, zručností, kompetencií sa stali súčasťou života človeka.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 CHARAKTERISTIKA REGIÓNU

Bratislavský kraj s rozlohou 2052 km² je najmenším krajom Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), s podielom 4,2 % rozlohy SR. Leží v juhozápadnej časti SR, kde vytvára spoločnú hranicu s Rakúskom a Maďarskou republikou. Územie kraja s počtom obyvateľov viac ako 628 600 tvorí päť okresov hlavného mesta SR Bratislavy a okresy Pezinok, Malacky a Senec.

V kraji je najzápadnejší bod SR na západnej hranici s Rakúskom v obci Záhorská Ves v okrese Malacky. Od východných hraníc s Českou republikou ju delí necelých 100 km.

Bratislava je od roku 1919 hlavné mesto Slovenskej republiky. Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky roku 1993 sa Bratislava stala taktiež sídlom prezidenta, Národnej rady a najvyšších kultúrnych, hospodárskych a vedeckých inštitúcií.

Výhodná lokalita Bratislavy bola jedným z predpokladov pre vybudovanie pozície ekonomicky najvýznamnejšieho a najsilnejšieho regiónu v rámci celého Slovenska. Z vnútroštátneho a medzinárodného hľadiska má polohový potenciál Bratislavy regionálny a nadregionálny význam. Nachádza sa v kontaktnej zóne so strednou Európou, čo vytvára široký priestor pre realizáciu rozvojových aktivít v hospodársko-obchodnej a kultúrno-spoločenskej kooperácii, najmä na trhu práce, v pohybe tovarov, kapitálu a v rozvoji cestovného ruchu.

Bratislava patrí medzi najmladšie hlavné mestá Európy, ale napriek tomu je to mesto s bohatou históriou slobodného kráľovského korunovačného mesta, v čase keď sa nazývala Prešporkom (Pozsony, Pressburg). Má približne 432 800 obyvateľov a stala sa najdynamickejšie sa rozvíjajúcim a najperspektívnejším regiónom v Európe.

Bratislava sa tak vyznačuje ako región s najvyššou zamestnanosťou, priemernou mesačnou mzdou a najnižšou mierou nezamestnanosti.

Je nielen významným imigračným centrom, ale aj cieľom dennej dochádzky za prácou a do škôl. Podľa štatistického zisťovania o priestorovej migrácii, vykonaného výskumno-štatistickou spoločnosťou TREXIMA Bratislava dochádza na Slovensku za svojou prácou takmer 12 % zamestnancov, pričom takmer 57 % z nich smeruje do Bratislavského kraja.

Z ekonomického, spoločenského a vedecko-technického hľadiska je Bratislava hybnou silou v rozvoji hospodárstva celého Slovenska, pričom svojim potenciálom pozitívne ovplyvňuje aj vzdelanostnú a kultúrno-spoločenskú úroveň veľkého podielu obyvateľstva žijúceho alebo pracovne pôsobiaceho na území Bratislavy.

V Bratislave je najväčšie sústredenie verejných, ako aj súkromných vysokých škôl. Nachádzajú sa tu napr. Univerzita Komenského, Akadémia Policajného zboru, Slovenská technická univerzita, Ekonomická univerzita, Vysoká škola múzických umení, Vysoká škola výtvarných umení, Paneurópska vysoká škola a pod.

Academia Istropolitana (akadémia mesta na Dunaji) založená Matejom Korvínom 19. 5. 1465 v Bratislave, bola prvá univerzita na území Slovenska, ktorá má vo vývoji bratislavského a slovenského školstva mimoriadny význam. Dnes jej meno nesie priamo riadená príspevková organizácia Ministerstva školstva SR, ktorej činnosť sa zameriava aj na vzdelávanie dospelých a implementáciu strategických materiálov v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva prijatých na celoštátnej úrovni.

V oblasti kultúry vyše dvestoročnú tradíciu má divadelníctvo viazané na hl. m. SR Bratislavu. Významné kultúrno-spoločenské postavenie zaujíma medzinárodne uznávané Slovenské národné divadlo s činohernou, opernou, operetnou a baletnou scénou. Hudobný život reprezentuje Slovenská filharmónia s Bratislavskými hudobnými slávnosťami, dopĺňané hudobnými festivalmi. Rozvetvená je sieť múzeí, galérií. Medzi najvýznamnejšie patrí

Slovenské národné múzeum a so svojimi najcennejšími exponátmi aj Slovenská národná galéria.

Zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná prostredníctvom siete zdravotníckych zariadení, z ktorých značná časť predstavuje vysokošpecializované nemocnice, odborné liečebné ústavy, špecializované a rehabilitačné zariadenia.

Odvetvová štruktúra priemyslu je orientovaná na výrobu dopravných prostriedkov v nadnárodnej spoločnosti Volkswagen, rafinárske spracovanie ropy a široké spektrum výrobkov organickej i anorganickej chémie v podnikoch Slovnaft a Istrochem. Rozsiahly sortiment produkuje odvetvie výroby potravín a nápojov. Medzi ťažiskové odvetvia patrí tiež výroba elektrických zariadení a strojov, vydavateľstvo a tlač.

Veľmi výhodná, centrálna poloha Bratislavy v stredoeurópskom priestore, dobrá dopravná dostupnosť a plnenie funkcie medzinárodnej križovatky v cestnej a železničnej doprave, vzrastajúci význam vodnej a leteckej dopravy a dosiahnutá úroveň ukazovateľov v ekonomickej a sociálnej oblasti patria k výrazným rozvojovým faktorom tejto oblasti.

V hlavnom meste sa nachádza najvýznamnejšie letisko na Slovensku – Medzinárodné letisko M.R. Štefánika. Medzinárodné Letisko M. R. Štefánika v Bratislave je s vnútorným a medzinárodným prepojením a vzhľadom na mimoriadne vhodné meteorologické podmienky a výhodnú polohu v stredoeurópskom regióne diverzným letiskom pre Prahu, Viedeň a Budapešť.

Významné postavenie predstavuje aj vodná doprava, využívajúca vodnú cestu po Dunaji, čiastočne realizujúca výkony v námornej a pobrežnej doprave. Riečny prístav vybudovaný pre osobnú tak aj pre nákladnú dopravu, umožňuje lodné spojenie Bratislavy s Viedňou a Budapešťou.

Z bratislavského prístavu je vodná doprava zabezpečovaná východ do Čierneho mora a na západ cez kanál Dunaj - Mohan - Rýn do Severného mora.

Cestnú komunikačnú sieť tvoria úseky diaľnic, prieťahy ciest I. triedy, počiatkové alebo koncové úseky ciest II. a III. triedy a miestne komunikácie. Na diaľničnú sieť je hlavné mesto Bratislava napojené diaľnicou E 65 na Českú republiku a Maďarsko (D-2), ťahom E 75 (D-61) na Rakúsko a ťahom E 57 cez ďalšie územie Slovenska na Poľsko a Ukrajinu. Nadregionálne cesty I. triedy predstavujú cestnú sieť I/2 hranica Maďarska - Bratislava - hranica ČR a I/61 - hranica Rakúska - Bratislava - Žilina.

Cez hlavné mesto Bratislava prechádza medzinárodná železničná magistrála E 61 smerom na Českú republiku a Maďarsko a E 63 cez Žilinu a Košice na Poľsko a Ukrajinu. Bratislava má železničné napojenie s Viedňou cez Devínsku Novú Ves - Marchegg a Petržalku - Kittsee.

Z hľadiska nákladnej dopravy má významné postavenie Ústredná nákladná stanica so zariadením pre kontajnerovú dopravu a železničná stanica Bratislava - východ.

Poloha priamo v srdci Európy, na brehu rieky Dunaj, predurčila Bratislavu stať sa významnou križovatkou obchodných ciest a miestom stretávania sa mnohých kultúr. Či už sú to obchodné cesty, ktoré sa tu križujú alebo blízkosť Dunaja, mnohí ktorí Bratislavou prechádzajú sa v nej zastavia a pobudnú určitý čas. Počas dlhej histórie Bratislava zažila obdobia rozkvetu i úpadku. Dnes Bratislava je politickým, obchodným a vzdelanostným centrom Slovenska a opäť zažíva svoj veľký rozmach.

2 VZDELÁVANIE V BRATISLAVE – CELKOVÝ POHĽAD

Z ekonomického, spoločenského a vedecko-technického hľadiska je Bratislava hybnou silou v rozvoji hospodárstva celého Slovenska, pričom svojim potenciálom pozitívne ovplyvňuje aj vzdelanostnú a kultúrno-spoločenskú úroveň obyvateľstva.

Veľké množstvo škôl, ako aj veľké množstvo vzdelávacích ustanovizní poskytujúcich rôzne typy vzdelávania dospelých nasvedčuje tomu, že Bratislava je centrom vzdelanosti.

Bratislava je najväčšie a najvýznamnejšie centrum vysokého školstva v SR, poskytuje takmer kompletne zastúpenie všetkých smerov štúdia.

Nachádzajú sa tu:

- verejné vysoké školy - Univerzita Komenského, Slovenská technická univerzita, Ekonomická univerzita, Vysoká škola múzických umení, Vysoká škola výtvarných umení,
- štátne vysoké školy – Akadémia policajného zboru, Slovenská zdravotnícka univerzita
- súkromné vysoké školy – Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Akadémia médií, Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy, Paneurópska vysoká škola, Bratislavský medzinárodná škola liberálnych štúdií, Vysoká škola Goethe Uni Bratislava.

Na nižšom stupni vzdelávania môžu študenti navštevovať:

- Gymnázia
- Stredné odborné školy
- Konzervatória
- Stredné zdravotnícke školy

- Stredné odborné učilišťa
- Špeciálne stredné školy
- Jazykové školy
- Domovy mládeže
- Základné umelecké školy
- Centrá voľného času /CVČ/ a školské strediská záujmovej činnosti

V jednotlivých mestských častiach sú zriadené materské a základné školy, školské kluby, zariadenia školského stravovania, jazykové školy pri ZŠ, strediská záujmovej činnosti.

Ďalšie vzdelávanie je zabezpečované rôznorodou škálou poskytovateľov, ktoré môžeme rozčleniť podľa typu na vzdelávacie ustanovizne:

- družstiev
- profesijných zväzov
- občianských a záujmových združení
- cirkví a náboženských spoločností
- fyzických a právnických osôb
- orgánov štátnej správy
- odborových organizácií
- kultúrnych ustanovizní

Ministerstvo školstva SR eviduje veľké množstvo vzdelávacích ustanovizní pôsobiacich na území Bratislavy, ktoré majú akreditované vzdelávacie aktivity v oblasti ďalšieho vzdelávania. Väčšie podiel však tvoria vzdelávacie ustanovizne poskytujúce rôzne druhy vzdelávania bez akreditácie, prípadne iných poverení.

Vzdelávanie dospelých prebieha aj priamo v podnikoch, organizáciách ktoré zabezpečujú ďalšie vzdelávanie zamestnancov prostredníctvom vlastných školiteľov priamo na pracovisku, alebo vo svojich vlastných vzdelávacích zariadeniach.

3 NEZAMESTNANOSŤ

Jednou z najvýznamnejších veličín ovplyvňujúcich výkonnosť a vývoj ekonomiky štátu je nesporne nezamestnanosť, pretože zvyčajne sprevádza vývoj trhového hospodárstva spoločnosti a je skutočnosťou, ktorá prináša negatívne ekonomické a sociálne dôsledky.

Nezamestnanosť na Slovensku sa prvý krát v otvorenej forme objavila v roku 1990 ako následok prechodu štátom riadenej ekonomiky na trhové hospodárstvo, po spoločensko-politických zmenách v roku 1989. Medzi nezamestnanými sa začali profilovať rizikové skupiny osôb, ktoré sú na trhu práce znevýhodňované a to z dôvodu určitého hendikepu, súvisiaceho s pohlavím, vyšším vekom, nízkou úrovňou vzdelania a pracovných skúseností.

Nezamestnanosť sa monitoruje prostredníctvom výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) v domácnostiach, ktoré bolo zavedené v roku 1993 a plne korešponduje s odporúčaniami Medzinárodného úradu práce (ILO).

Medzinárodný úrad práce (ILO - International Labour Organisation) na účely výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) definoval za nezamestnaných všetky osoby vo veku od 15 do 74 rokov, ktoré súčasne spĺňajú tri podmienky:

- ◆ v referenčnom týždni nemali žiadnu platenú prácu
- ◆ v posledných štyroch týždňoch si aktívne hľadali prácu alebo si prácu našli a do zamestnania nastúpia najneskôr do 3 mesiacov
- ◆ sú schopné nastúpiť do práce najneskôr do dvoch týždňov.

[81].

Nezamestnanosť všeobecne možno definovať ako stav, kedy ľudia produktívneho veku si hľadajú prácu, ako bežný zdroj obživy a nemôžu žiadnu získať. "Vzniká poklesom ceny práce pracovných síl. Príčinami sú ekonomické problémy podniku, celého odvetvia alebo národnej ekonomiky, zmenšený dopyt po danej kvalifikácii" (Jandourek, 2007, s. 170-171)

Medzinárodný úrad práce definuje tri podmienky nezamestnanosti:

- ◆ osoba je schopná práce - vekom, zdravotným stavom, osobnou situáciou,
- ◆ osoba má záujem pracovať - táto podmienka eliminuje tých, ktorí volia alternatívnu životnú stratégiu (tz. sú zabezpečení inými príjmami ako napr. zisk, výnos, renta, štipendium),
- ◆ osoba je, aj napriek aktívnej snahe nájsť si zamestnanie v daných okamihoch bez práce, pričom snahou sa myslí pravidelná návšteva úradu práce v zmysle platných právnych noriem daného štátu

[79].

Nezamestnaní môžu byť, ale aj nemusia byť evidovaní na úradoch práce ako nezamestnané osoby. Medzi aktívne spôsoby hľadania si zamestnania patrí predovšetkým hľadanie si zamestnania prostredníctvom úradov práce, súkromných sprostredkovateľských organizácií, príbuzných alebo známych, využívaním inzercie, priamym kontaktovaním zamestnávateľov, prípadne rozhodnutie sa na začatie vlastnej podnikateľskej činnosti.

V súčasnosti je nezamestnanosť chápaná ako prirodzený fenomén každej demokratickej spoločnosti založenej na trhovom hospodárstve. Jej neustále rastúca tendencia však predstavuje veľký spoločenský problém, ktorý so sebou nesie závažné negatívne dôsledky vplývajúce na hospodársky rast štátu a v neposlednom rade aj na človeka samotného.

Čím dlhšie sa človek nevie zaradiť do pracovného procesu tým viac sa vzdáľuje od nadobudnutých vedomostí a zručností a jeho šanca sa opäť zamestnať sa znižuje. Postupne sa posúva na okraj záujmu zamestnávateľov a stáva sa pre spoločnosť bremenom.

Nezamestnaní občania na jednej strane predstavujú pre štát zníženie príjmov do štátneho rozpočtu a na strane druhej zvýšenie výdavkov. Štát sa snaží cez aktívne nástroje politiky trhu práce podporovať a pomáhať občanom pri ich začleňovaní sa do pracovného procesu a zabezpečovať im tak jedno zo základných ľudských práv a tým je právo občanov na prácu. Túto úlohu plní viacerými formami, ako sú sprostredkovanie zamestnania, podpora vytvárania nových pracovných príležitostí, prispôbovanie profesijnej štruktúry

zamestnancov a nezamestnaných požiadavkám na trhu práce prostredníctvom
vzdelávacích aktivít.

4 CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE

Celoživotné vzdelávanie /ďalej len „CŽV“, ale tiež permanentné vzdelávanie, môžeme charakterizovať ako kontinuálne prebiehajúci permanentný proces formovania človeka zameraný na rozvoj jeho vedomostí, schopností, spôsobilostí a na získavanie skúseností, ktoré mu umožnia spoznať včas svoje sily a možnosti a zapojiť ich do kultivovania seba samého, svojho sociálneho a profesijného prostredia, ale aby pritom porozumel aj zmenám ktoré v jeho prostredí prebiehajú [5].

Slovensko má v oblasti vzdelávania pomerne dlhú tradíciu. Technologický a priemyselný pokrok po roku 1945 v značnej miere prispel k rozvoji vzdelávania dospelých. V období, kedy bola ekonomika štátu centrálné plánovaná bolo aj vzdelávanie dospelých v rukách štátu. Občania sa mohli zúčastniť vzdelávacej aktivity ponúkanej štátnymi inštitúciami spravidla za symbolické ceny. Charakteristické pre toto obdobie bolo aj rozvinuté podnikové vzdelávanie, kedy väčšina významných štátnych podnikov disponovala vlastnými školiacimi strediskami, ktoré zabezpečovali odbornú pripravenosť zamestnancov.

Deväťdesiate roky 20. storočia priniesli Slovensku nie len zmenu politického systému, ale aj zmeny ekonomické, ktoré výrazne ovplyvnili aj vývoj ďalšieho vzdelávania dospelých. Veľmi rýchlo vzniklo veľké množstvo súkromných vzdelávacích inštitúcií, ktoré začali ponúkať vzdelávacie aktivity v súlade s požiadavkami trhu.

Význam celoživotného vzdelávania na Slovensku stúpol so vstupom Slovenska do EÚ v roku 2004. Zmena ekonomických priorít si vyžaduje aj preškolenie pracovných síl. Je to práve celoživotné vzdelávanie, ktoré má napomôcť dospeljej populácii pri uplatňovaní sa na trhu práce.

Celospoločenské ciele v oblasti CŽV sú zamerané na riadenie a rozvoj ľudských zdrojov. Individuálne ciele účastníkov vzdelávania sú orientované na splnenie potrieb a cieľov jednotlivca. Ponúka tak každému človeku príležitosť v plnom rozsahu rozvíjať svoj potenciál, rozširovať a kontinuálne prehĺbovať svoju odbornosť a pripravenosť, a tým zároveň naplňať aj svoje osobné ciele.

Celoživotné vzdelávanie vytvára priestor na časté a rozmanité prechody medzi vzdelávaním a zamestnaním. Je orientované nie len na klasické školské vzdelávania ale dáva priestor pre vzdelávanie mimoškolské, formálne i neformálne, plánované i príležitostné, podporné, rozširujúce, inovačné, kvalifikačné, rekvalifikačné, rozvojové, atď.

Európska komisia definovala tri základné systémy celoživotného vzdelávania [80]:

- ◆ formálne vzdelávanie
- ◆ neformálne vzdelávanie
- ◆ informálne učenie.

Formálne vzdelávanie („formal learning“) realizované vo vzdelávacích inštitúciách, školách zahŕňa získavanie, na seba spravidla nadväzujúcich stupňov vzdelania, absolvovanie ktorých vedie k nadobudnutiu kvalifikácie a udeleniu oficiálne uznávaných dokladov – vysvedčenie, diplom.

Neformálne vzdelávanie („non-formal learning“) sa spravidla realizuje v zariadeniach zamestnávateľa, súkromných vzdelávacích inštitúciách, neštátnych neziskových organizáciách a pod. Je zamerané na získanie vedomostí, zručností a kompetencií ktoré vedú k zlepšeniu pracovných i spoločenských uplatnení. Nie je súčasťou formálneho vzdelávania a zvyčajne nie je ukončené získaním oficiálnych dokladov o nadobudnutej kvalifikácii.

Neinštitucionálne (informálne) vzdelávanie sa („informal learning“), ide spravidla nezámerné, neorganizované, nesystematické a inštitucionálne nekoordinované. Tento druh vzdelávania je sprievodným javom vykonávania

každodenných činností je aj získavanie nových vedomostí, osvojovanie si zručností a postojov[80].

V doterajšej histórii ľudstva sa vzdelávaniu nikdy neprípisovala taká vysoká zodpovednosť ako v posledných rokoch. Celoživotné vzdelávanie je v centre pozornosti mnohých národných, ale predovšetkým nadnárodných organizácií, vlád. Hlavnú pozornosť venujú predovšetkým vytváraniu podmienok pre poskytovanie možností a účasti na vzdelávaní pre všetkých občanov.

V súvislosti so zásadnými ekonomickými a politickými zmenami, zmenami v postavení človeka vo svete v európskych krajinách začali už v 70. rokoch 20. storočia úvahy o koncepcii celoživotného vzdelávania.

Odráža sa to v príprave rôznych ideových a koncepčných materiálov, ktoré vypracovali a predložili rôzne organizácie.

UNESCO (Organizácia OSN pre výchovu, vedu a kultúru, v angličtine United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) je medzinárodnou organizáciou systému OSN, ktorá má mandát na rozvoj kultúrneho potenciálu svetového spoločenstva, kultúry, vedy a vzdelávania. Slovensko získalo členstvo v UNESCO 9. februára 1993 [98].

Už od svojho založenia (1945) zohráva organizácia UNESCO významnú úlohu v koncepcii vzdelávania dospelých, ako zásadnej súčasti akéhokoľvek systému vzdelávania a rozvoja zameraného na človeka.

V roku 1972 vydala komisia UNESCO dokument „**Učiť sa byť**“ (Learning to be), ktorý obsahoval odporúčania pre vzdelávanie dospelých. Jedna z kľúčových myšlienok bola, že každý človek musí mať možnosť pokračovať vo vzdelávaní v priebehu celého života.

V roku 1996 vydala komisia UNESCO správu „**Učenie: skryté bohatstvo**“ - tzv. **Delorova správa** (Learning: The Treasure Within), ktorá dáva

celoživotné učenie do súvislosti s rozvojom osobnosti človeka - učiť sa vedieť, učiť sa konať, učiť sa žiť s ostatnými, učiť sa byť [9] [59].

Organizácia UNESCO organizuje od druhej svetovej vojny, každých 12 rokov konferencie o vzdelávaní dospelých.

Hlavným cieľom konferencie, ktorá sa uskutočnila v júli 1997 v nemeckom Hamburgu, a konala sa pod heslom: „Vzdelávanie dospelých: kľúč pre dvadsiate prvé storočie“ , bolo prijatie dvoch základných dokumentov – **Hamburskej deklarácie** a **Agendy pre budúcnosť**, ktorá rieši vstup vzdelávania dospelých do 21. storočia.

OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, v angličtine Organisation for Economic Co-operation and Development), združujúca 30 najrozvinutejších štátov sveta so silnou ekonomikou, ktoré uznávajú hodnoty a princípy demokracie a trhovej ekonomiky [86].

Pomôcť budovať a rozvíjať silné národné ekonomiky členských štátov, udržiavať ich stabilitu a prispievať k zníženiu nezamestnanosti je hlavnou úlohou OECD. Slovensko získalo členstvo v OECD v decembri roku 2000.

Dokument „**Sústavné vzdelávanie: Stratégia celoživotného učenia**“, ktorý je zameraný na riešenie globálnych svetových problémov akými sú negramotnosť, chudoba, bezdomovectvo či nezamestnanosť publikovala OECD v roku 1973.

V roku 1996 vydáva OECD správu „**Učenie sa v každom veku**“ v ktorej kladie dôraz na potrebu spolupráce všetkých organizačných článkov vo všetkých oblastiach vzdelávania, vrátane financovania.

Rada Európy je najstaršia európska politická organizácia pre medzivládnu a medziparlamentnú spoluprácu. Základnými cieľmi Rady Európy je ochrana ľudských práv, pluralitnej demokracie a právneho štátu. Jej úlohou je prispievať k uvedomovaniu si európskej kultúrnej identity a rozmanitosti a pomáhať ich rozvoju [91].

Rada Európy pomáha upevňovať demokraciu v Európe podporou politických, legislatívnych a ústavných reforiem. Pôsobí vo všetkých oblastiach, s výnimkou obrany a hospodárskej integrácie. V súčasnosti má 46 členov. Slovensko je členom Rady Európy od roku 1993.

V roku 1982 prijala Komisia ministrov školstva Rady Európy „**Odporúčanie pre ďalší rozvoj vzdelávania dospelých**“, kde okrem iného zdôraznila potrebu uznať vzdelávanie dospelých ako dôležitý faktor spoločenského a hospodárskeho rozvoja každej spoločnosti a potrebu aktívnej účasti a zodpovednosti štátu pri tvorbe koncepcií celoživotného vzdelávania.

Európska únia (EÚ) je medzinárodné spoločenstvo, ktoré od posledného rozšírenia v roku 2013 tvorí 28 členských štátov. Slovensko je členom EÚ od 1. mája 2004 [68].

EÚ bola vytvorená v roku 1992 na základe Zmluvy o Európskej únii, známejšej pod názvom Maastrichtská zmluva, ktorá nadväzovala na predchádzajúce európske aktivity, siahajúce do 50. rokov 20. storočia. Snahou Európskej únie je zaručiť mier, stabilitu a prosperitu a podieľať sa na raste životnej úrovne všetkých členských štátov. Vytvorenie priestoru bez hraničných kontrol medzi členskými štátmi umožnilo obyvateľom voľne cestovať takmer po celom kontinente. Prirodzenou súčasťou života občanov Európskej únie je možnosť žiť, vzdelávať sa a pracovať v ktoromkoľvek štáte Európy.

EÚ v každodennom živote povzbudzuje a financuje vzdelávacie programy a programy doplnkového vzdelávania, ktoré zblížujú občanov, najmä v oblasti vzdelávania.

Pre nové programové obdobie 2014-2020 schválil Európsky parlament v novembri 2013 program EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu Erasmus+. Nový program Erasmus+ zlučuje všetky doterajšie programy EÚ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport vrátane

programu celoživotného vzdelávania. Rozpočet programu vo výške 14,7 miliardy EUR je 40% vyšší než na programy v predchádzajúcom období.

Tabuľka č. 1: Rozpočet EÚ na rok 2014 pre oblasť
Rast konkurencieschopnosti a zamestnanosti

Rozpočet EÚ na rok 2014	
Prostriedky na záväzky	v milión EUR
Veľké projekty v oblasti infraštruktúry	2417,1
Jadrová bezpečnosť a vyradenie z prevádzky	130,4
Horizont 2020	9330,9
Konkurencieschopnosť podnikov a malých a str.podnikov	275,3
Vzdelávanie, odborná príprava, mládež a šport	1555,8
Sociálna zmena a inovácie	122,8
Colné, fiškálne a pre boj proti podvodom	118,3
Nástroje na prepojenie Európy	1976,2
Ďalšie opatrenia a programy	161,3
Akcie financované v rámci výsad Komisie	138,8
Pilotné projekty a prípravné akcie	18,6
Decentralizované agentúry	238,5
Spolu	16484,0

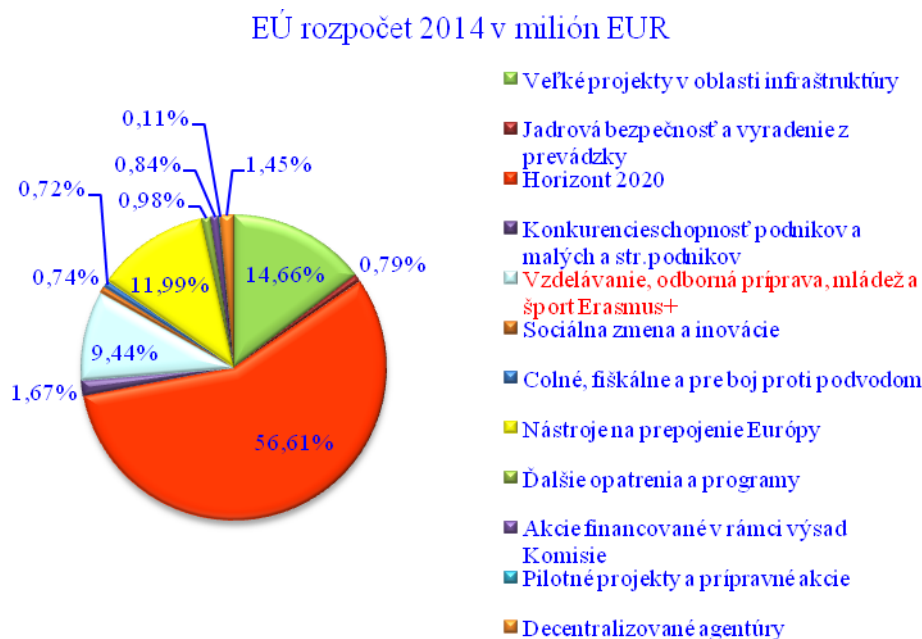
Zdroj: Európska komisia - Multiannual financial framework 2014-2020 and EU budget 2014

Program Erasmus+ je zameraný na posilnenie zručností, zamestnatel'nosti a podporu modernizácie vzdelávania, odbornej prípravy a systémov práce s mládežou.

Podporuje vzdelávanie a odbornú prípravu občanov EÚ a prispieva k boju proti nezamestnanosti mladých ľudí, prostredníctvom vedomostí a skúseností získaných v zahraničí.

Graf č. 1: Percentuálny podiel jednotlivých programov na rozpočte

Zdroj: Európska komisia - Multiannual financial framework 2014-2020 and EU budget 2014

Erasmus+ má tri hlavné ciele, ktoré sú predovšetkým zamerané na štúdium v cudzine, a to v rámci EÚ i za jej hranicami a na podporu partnerstiev vzdelávacích zariadení podieľajúcich sa na vzdelávaní občanov EÚ, ako aj na reformy zamerané na modernizáciu vzdelávania a odbornej prípravy, na podporu inovácií, podnikateľských schopností a zamestnateľnosti.

Hlavným výkonným orgánom Európskej únie je **Európska komisia** (EK), ktorý má v mnohých otázkach rozhodovaciu právomoc. Navrhuje legislatívu EÚ, kontroluje dodržiavanie tejto legislatívy v členských štátoch a zastupuje EÚ voči členským štátom aj navonok. Z prevažnej časti spravuje rozpočet EÚ [68].

Základným dokumentom pre prípravu materiálov smerujúcich k budovaniu učiacej sa spoločnosti bola „**Biela kniha** Európskej komisie. Vyučovanie a vzdelávanie – Smerom k učiacej sa spoločnosti“ (1995) [52]. EK v nej predložila návrhy piatich hlavných cieľov smerujúcich k budovaniu učiacej sa spoločnosti:

- podpora záujmu o získavanie nových vedomostí,
- užšia spolupráca škôl a podnikov,
- boj proti vylúčeniu z dôvodov zdravotného postihnutia alebo sociálne znevýhodneného prostredia,
- ovládanie troch jazykov Európskeho spoločenstva,
- rovnocenný prístup k investíciám do odbornej prípravy.

Zásadným materiálom EK pre rozvoj CŽV je „**Memorandum o celoživotnom vzdelávaní**“ (Brusel, november 2000) (ďalej len „Memorandum“) [80].

EK týmto dokumentom žiada zúčastnené krajiny o vytvorenie všetkých podmienok potrebných na zabezpečenie celoživotného učenia sa človeka.

V štvrtej časti Memoranda EK vytýčila šesť kľúčových posolstiev, ktoré naznačujú, na čo by sa mala zamerať súhrnná a súdržná stratégia CŽV pre Európu:

- zaručiť všeobecný a stály prístup ku vzdelávaniu sa pre nadobúdanie a obnovovanie zručností,
- zvýšiť úrovne investícií do ľudských zdrojov,
- vyvinúť účinné metódy vyučovania a vzdelávania sa,
- významne zlepšiť spôsoby ako sa chápe a oceňuje účasť na vzdelávaní sa a výsledky vzdelávania sa, najmä pri neformálnom a neinštitucionálnom vzdelávaní sa;
- zabezpečiť, aby mal každý ľahký prístup ku kvalitným informáciám a radám o možnostiach vzdelávania sa v celej Európe a počas celého života;
- poskytovať príležitosti na CŽV čo najbližšie k vzdelávajúcim sa.

Na základe uskutočnených diskusií v členských krajinách EÚ boli k Memorandu vypracované národné správy. Vyhodnotenie jednotlivých správ

štátov EÚ sa premietlo do „Správy o realizácii celoživotného vzdelávania v európskom priestore“ (2002). Národná diskusia k Memorandu v SR sa uskutočnila v júni roku 2001 a koordinovalo ju Ministerstvo školstva SR. Výsledkom bola **Národná správa o celoživotnom vzdelávaní za SR** predložená EK v Bruseli.

Európska rada je najvyšší politický orgán EÚ. Na summitoch Európskej rady sa stretávajú hlavy štátov alebo vlád, aby určili smery európskej politiky. Hoci Európska rada nie je inštitúciou Európskej únie, v uplynulých rokoch v nej hrala dôležitú úlohu ako stimul pokroku. Určuje smery politiky EÚ [69].

Jej zodpovednosť bola jasne vymedzená v Zmluve o Európskej únii, podľa ktorej má byť Európska rada stimulom a určovať všeobecné politické smery ďalšieho rozvoja EÚ. Napriek tomu že nemá formálne zakotvenú legislatívnu a výkonnú právomoc, zaoberá sa hlavnými otázkami ďalšieho vývoje Európskej únie. Dáva Únii potrebné podnety na rozvoj a vymedzuje jej všeobecné politické smery.

Európska rada na svojom mimoriadnom zasadnutí v marci roku 2000 vytýčila strategický cieľ pre Úniu: stať sa do roku 2010 najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou schopnou udržateľného hospodárskeho rastu so zvýšeným počtom a kvalitou pracovných miest a väčšou sociálnou súdržnosťou sformulovaný v tzv. **„Lisabonskej stratégii“**.

Keďže sa dlhodobo vytýčené ciele Lisabonskej stratégie neplnili Európska komisia začiatkom februára 2005 prehodnotila účinnosť doteraz používaných nástrojov a metód implementácie lisabonskej stratégie a na jej odporúčanie Európska rada na marcovom zasadnutí v roku 2005 Lisabonskú stratégiu značne zúžila a rozhodla sa zameriavať iba na podporu ekonomického rastu a zamestnanosti podľa možností každej členskej krajiny. Túto korekciu pôvodného zámeru nazvala „revíziou Lisabonskej stratégie“.

V takejto podobe fungovala Lisabonská stratégia dve programové obdobia, a v roku 2010 došlo k prehodnoteniu stratégie a jej agendu prevzala novovytvorená stratégia Európa 2020. Návrh novej stratégie prerokovala Európska rada 25.-26. marca 2010 a následne odsúhlasila 17. júna 2010.

4.1 Stratégia Európa 2020

V marci 2010 spustila Európska komisia stratégiu na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu Európa 2020.

Európa 2020 je stratégia Európskej únie v oblasti rastu na obdobie desiatich rokov. Hlavným cieľom stratégie je úspešne sa vyrovať s dôsledkami krízy a vytvoriť tak podmienky pre inteligentný a udržateľný rast.

V rámci stratégie EÚ stanovila päť hlavných cieľov, ktoré by mala EÚ splniť do roku 2020. Ide o nasledovné ciele:

- ◆ Zamestnanosť - zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov na úroveň 75 %
- ◆ Výskum, vývoj a inovácie - úroveň investícií do výskumu a vývoja/inovácií by sa mala zvýšiť na 3 % HDP EÚ
- ◆ Zmeny klímy a energia – regulácia emisie skleníkových plynov o 20 %, 20-percentný podiel energie z obnoviteľných zdrojov, 20-percentný nárast efektívnosti vo využívaní energie
- ◆ Vzdelávanie - podiel osôb, ktoré predčasne ukončia školskú dochádzku znížiť pod úroveň 10%, podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie by mal predstavovať hodnotu minimálne 40 %
- ◆ Chudoba a sociálne vylúčenie – minimálne o 20 miliónov znížiť počet osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením

[67].

Hlavné ciele stratégie Európa 2020 boli transformované na vlastné vnútroštátne ciele členských štátov, aby každý štát mohol sledovať vlastný pokrok pri plnení týchto cieľov.

Slovenská republika predložila Európskej komisii Národný program reforiem Slovenskej republiky 2012 a s ním úzko prepojený Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015 v apríli 2012. Po parlamentných voľbách v marci 2012, nová vláda SR v Programovom vyhlásení schválila aktualizovaný program. Národný program reforiem SR 2012 bol tak schválený NR SR v júni 2012 a následne predložený komisii EÚ [34].

Vykonávanie stratégie v oblasti zamestnanosti je čiastočne možné dosiahnuť prostredníctvom podporovania flexibilných pracovných podmienok, ako napríklad prácou na kratší pracovný čas alebo prácou z domu, kde sa predpokladá, že podporia mieru účasti na trhu práce. Medzi ďalšie iniciatívy, ktoré môžu povzbudiť viac osôb, aby vstúpili na trh práce, patrí zlepšenie dostupnosti zariadení starostlivosti o deti, zabezpečenie viacerých príležitostí na celoživotné vzdelávanie alebo uľahčenie profesijnej mobility.

4.2 Politické východiská a legislatíva v SR

Celoživotnému vzdelávaniu sa nie vždy venovalo také pozornosti, aké by si zasluhovalo a to aj napriek politickému dôrazu, ktorý sa v posledných rokoch na celoživotné vzdelávanie kladie. V programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky (2006) je CŽV deklarované ako jedna z priorít rozvoja spoločnosti. Otázka CŽV je súčasťou koncepčných materiálov a akčných plánov, ktoré boli vypracované a prijaté v súlade s európskymi trendmi.

Základným dokumentom pre tvorbu strategických dokumentov v oblasti CŽV je „**Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike** na najbližších 15 až 20 rokov“, schválený uznesením vlády SR v decembri 2001.

Prvým zásadným dokumentom koncepčného charakteru bola „**Koncepcia celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike**“ (ďalej len „koncepcia“), schválená uznesením vlády SR vo februári 2004 [78].

Hlavným cieľom koncepcie je vytvorenia podmienok pre poskytovanie možností a účasti na vzdelávaní pre všetkých občanov, a tým zvýšiť ich schopnosť uplatnenia sa na trhu práce.

Národný ústav celoživotného vzdelávania (ďalej „NUCŽV“) je priamo riadená príspevková vzdelávacia organizácia Ministerstva školstva SR, zriadená pod názvom Academia Istropolitana v roku 1990.

NUCŽV ako jediná vzdelávacia organizácia v rezorte MŠ SR zameraná na celoživotné a ďalšie vzdelávanie, riešila v rokoch 2004 - 2008 národný projekt **„Tvorba, rozvoj a implementácia otvoreného systému celoživotného vzdelávania v SR pre potreby trhu práce“** [9].

Hlavným cieľom projektu bolo vytvorenie politiky a systému celoživotného vzdelávania a vybudovanie celoslovenskej špecializovanej štruktúry na jej implementáciu.

Projekt bol zavŕšený legislatívnym návrhom zákona o celoživotnom vzdelávaní.

Zákon č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý prináša výrazné zmeny do systému celoživotného vzdelávania, schválila vláda SR na svojom rokovaní 1.decembra 2009. Zákon má za cieľ podporovať ďalšie vzdelávanie na Slovensku, napomáhať pri zvyšovaní jeho kvality a umožniť uznávanie výsledkov neformálneho a informálneho vzdelávania [43].

Zákon, ktorý až na niektoré ustanovenia nadobudol účinnosť vo februári 2010, zriadil aj novú Akreditačnú komisiu ministerstva školstva pre ďalšie vzdelávanie, ktorej hlavnou úlohou je posudzovanie spôsobilosti vzdelávacej inštitúcie uskutočňovať vzdelávacie aktivity ďalšieho vzdelávania.

Nová právna norma ďalej ustanovuje podmienky, za akých môže vzdelávacia inštitúcia požiadať MŠ SR o udelenie oprávnenia vykonávať

skúšky odbornej spôsobilosti a definuje národnú sústavu kvalifikácií (ďalej len „NSK“).

Národná sústava kvalifikácií je verejne prístupný register, ktorý obsahuje popis čiastočných a úplných kvalifikácií rozlišovaných a uznávaných v Slovenskej republike, požadovaných na výkon pracovných činností pre dané povolanie vo forme kvalifikačných štandardov a hodnotiacich štandardov [32].

NSK vytvára a aktualizuje ministerstvo v spolupráci so zástupcami zamestnávateľov, zamestnancov, územnej samosprávy, vzdelávacích inštitúcií a so zástupcami ústredných orgánov štátnej správy.

Súčasťou zákona je aj zriadenie podporných nástrojov na lepšie sprístupnenie a sprehládnenie informácií o vzdelávacích možnostiach pre občanov.

V súčasnosti sa NÚCŽV podieľa na plnení úloh spojených s realizáciou národnej Stratégie celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva, ako aj s implementáciou inovácií v oblasti vzdelávania do vzdelávacích politík v Slovenskej republike.

Ďalším významným krokom bolo schválenie **„Stratégie celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva“** vládou SR v apríli roku 2007. (ďalej len „stratégia“) [96].

Hlavným cieľom stratégie je dobudovanie systému celoživotného vzdelávania a systému celoživotného poradenstva. Je potreba systémovo zastrešiť existujúce subsystemy vzdelávania, vzájomne ich otvoriť a prepojiť do funkčných vzťahov doplnených celoživotným poradenstvom tak, aby spĺňali reálne potreby občanov, zamestnávateľov, verejnej správy a vzdelávacích inštitúcií a uľahčiť tak prístup k vzdelávaniu, k nadobúdaniu nových kvalifikácií a k zamestnanosti počas celého aktívneho života občanov [96].

V novembri 2011 schválila vláda SR novú Stratégiu 2011, ktorá prehodnocuje a aktualizuje pôvodnú stratégiu.

Stratégia 2011 sa zameriava na podporu CŽV na Slovensku a na problémy predovšetkým v oblasti:

- ◆ postoja a motivácie jednotlivcov k CŽV
- ◆ nesúladu zručností absolventov a dopytu trhu práce
- ◆ poradenských služieb pre dospelých
- ◆ úrovne kompetencií jednotlivcov
- ◆ financovania ďalšieho vzdelávania

[96].

4.2.1 Základné právne predpisy upravujúce CŽV v SR:

- ◆ Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý stanovuje postavenie a úlohy škôl, zamestnancov škôl a povinnú školskú dochádzku [41],
- ◆ Zákon č.596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje zriaďovateľskú funkciu škôl, finančné pravidlá a presun kompetencií smerom k väčšej samostatnosti, flexibilitnosti a otvorenosti škôl,
- ◆ Zákon č.131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vytvoril legislatívnu bázu pre transformáciu vysokých škôl v Slovenskej republike.
- ◆ Zákon č. 386/1997 Z. z. o ďalšom vzdelávaní v znení zákona č.567/2001 Z. z., ktorý charakterizuje druhy ďalšieho vzdelávania, podmienky akreditácie vzdelávacích programov, vydávanie osvedčení o vzdelaní, a zdroje financovania ďalšieho vzdelávania [42],

- ◆ Zákon č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje niektoré druhy neformálneho vzdelávania (napr. vzdelávanie v jazykových školách). -zákon č. 311/2001 Z. z. (Zákonník práce) v znení neskorších predpisov,
- ◆ Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách v zamestnanosti,
- ◆ Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov [44],
- ◆ Zákon č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov [45]

a ďalšie osobitné právne predpisy príslušných rezortov.

4.3 Európsky kvalifikačný rámec

Rôznorodosť vzdelávacích inštitúcií, široká ponuka vzdelávacích aktivít rôznej kvality a často navzájom neporovnateľných poukazujú na skutočnosť, že tomuto sektoru chýba ucelená koncepcia a nevyhnutné legislatívne a inštitucionálne podmienky, ktoré by jeho rozvoj jednotne usmerňovali a podnecovali.

V súčasnosti sa preto presadzuje prijatie jednotných kritérií, prostredníctvom ktorých bude možno objektívne posudzovať kvalitatívnu úroveň vzdelávacích inštitúcií a nimi ponúkaných vzdelávacích programov, predovšetkým v oblasti neformálneho vzdelávania. Ako nevyhnutná sa javí potreba vytvorenia systému hodnotenia a sebahodnotenia kvality vzdelávania, ako aj národnej sústavy kvalifikácií, ktorá by korešpondovala s európskym kvalifikačným rámcom pre celoživotné vzdelávanie [71].

Uznávanie vzdelávaním nadobudnutých vedomostí, zručností a kompetencií občanov by malo pracujúcim a študujúcim uľahčiť národnú, ale najmä nadnárodnú mobilitu.

Jedným z výsledkov pracovného programu Európskej komisie „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ je odporúčanie o vytvorení Európskeho kvalifikačného rámca (ďalej len „EKR“) pre celoživotné vzdelávania, ktorého návrh bol Európskym parlamentom a Radou Európy prijatý v apríli 2008.

Európsky kvalifikačný rámec prepojí národné kvalifikačné systémy a rámce jednotlivých členských krajín EÚ a umožní porovnávanie a uznávanie získaných kvalifikácií. Týmto sa zvýši zreteľnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií jedincov, vydaných v súlade so vzdelávaním alebo praxou v rôznych členských štátoch EÚ.

Základným prvkom EKR je súbor ôsmich úrovní, ktoré označujú výsledky vzdelávania zodpovedajúce kvalifikáciám na danej úrovni, bez ohľadu na to o aké vzdelávanie sa jednalo.

EKR podporuje prepojenie formálneho a neformálneho vzdelávania a učenia sa a preto všetky vzdelávacie aktivity musia byť zaradené do jednotlivých úrovní v zmysle princípov EKR. [71]

Základom pre naplnenie posolstiev EKR v podmienkach SR je vytvorenie Národného kvalifikačného rámca (ďalej len „NKR“).

Úlohou NKR bude prepojenie EKR s národnými vzdelávacími systémami.

Toto prepojenie výrazne uľahčí mobilitu občanov v rámci európskeho trhu práce.

Príprava NKR sa uskutočňuje súbežne s tvorbou Národnej sústavy kvalifikácií a Národnej sústavy povolání.

Národná sústava kvalifikácií (ďalej len „NSK“) je verejne prístupný register všetkých kvalifikácií uznávaných na území Slovenskej republiky. Hlavným cieľom NSK je umožniť porovnávanie výsledkov rôznych foriem vzdelávania a učenia sa, ale aj možnosť porovnávania kvalifikačných úrovní v SR s kvalifikačnými úrovňami v ostatných členských štátoch EÚ. Zároveň má za úlohu informovať verejnosť o všetkých celoštátne uznávaných kvalifikáciách. Projekt NSK sa začal realizovať v marci 2013 [32].

Súbežne s NSK sa pripravuje aj Národná sústava povolaní (Ďalej len „NSP“). Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti definuje NSP ako celoštátny, jednotný informačný systém opisu štandardných nárokov trhu práce na jednotlivé pracovné miesta.

Hlavným cieľom NSP je umožniť prístup k informáciám o trhu práce a prispieť tak k lepšiemu prepojeniu požiadaviek zamestnávateľov a vzdelávaním a prípravou pre trh práce.

NSP sa stane základným pilierom pre tvorbu národnej sústavy kvalifikácií.

4.4 Europass

Europass je prvým jednotným celoeurópskym súborom dokladov o vzdelaní, osobných kompetenciách, jazykových zručnostiach, odborných kvalifikáciách a pracovných skúsenostiach ich držiteľ'a. Vo všeobecnosti možno povedať, že sa jedná o „preukaz o vzdelaní“.

Zavádza sa na základe Rozhodnutia Rady č. 1995/51/ES zo dňa 21. decembra 1998 o podpore európskych stáží týkajúcich sa prípravy na povolanie, vrátane učňovského vzdelávania.

Jeho štruktúra je jednotná a od roku 2005 pomáha nie len zlepšiť komunikáciu na európskom trhu práce a v oblasti vzdelávania, ale aj mobilitu občanov členských štátov EÚ.

Europass sa skladá z piatich dokumentov:

- ◆ Europass - životopis
- ◆ Europass - jazykový pas si môže každý občan vyplniť sám.
- ◆ Europass - dodatok k vysvedčeniu/osvedčeniu,
- ◆ Europass - dodatok k diplomu a
- ◆ Europass - mobilita vyplňujú a vydávajú kompetentné organizácie.

Päťica dokumentov platí vo všetkých členských štátoch EÚ na základe dobrovoľnosti. Nie je povinnosťou sa nimi preukazovať, zamestnávateľom však môže poskytnúť prehľadný a porovnateľný doklad o žiadateľovi o prácu [82].

V každom členskom štáte EÚ koordinuje aktivity súvisiace s dokumentmi Europass **národné stredisko**. Je tiež miestom prvého kontaktu pre každú osobu a organizáciu. Na Slovensku bolo činnosťou Národného strediska pre Europass (ďalej len „NSE“) poverené Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní [82].

5 VZDELÁVANIE DOSPELÝCH

Vzhľadom k intenzívnemu dynamickému vývoju spoločnosti vzdelávanie, osobitne oblasť ďalšieho vzdelávania, nadobúda na stále väčšom význame. V súčasnosti je vzdelávanie vnímané ako celoživotný proces, počas ktorého sa človek neustále prispôsobuje zmenám ekonomického, spoločenského a politického života. Procesy enkulturácie, socializácie a resocializácie, ako aj proces personalizácie sa stávajú procesmi neustálymi, celoživotnými a permanentnými. Preto je vzdelávanie dospelých iba akýmsi subsystémom celoživotného vzdelávania.

V súčasnosti majú dospelí pomerne širokú škálu vzdelávacích príležitostí. Existuje veľké množstvo vzdelávacích inštitúcií. Dospelí ľudia sa môžu zúčastňovať krátkodobých alebo dlhodobých vzdelávacích aktivít, získavať, rozširovať alebo aktualizovať svoje profesijné schopnosti, ale aj uspokojovať osobné záľuby.

Dospelí sa môžu zúčastniť počiatočného formálneho vzdelávania, ktoré im dáva šancu získať týmto spôsobom druh a stupeň vzdelania, ktoré sa bežne získa v mladosti, hovoríme o tzv. druhošancovom školskom vzdelávaní (napr. maturita). Využívajú sa rôzne flexibilné formy štúdia, napr. externé, distančné. Financovanie vzdelávania v rámci štátnych a verejných inštitúcií býva spravidla kryté z verejných zdrojov, v rámci súkromných inštitúcií v väčšine prípadov zo zdrojov samotných účastníkov vzdelávania.

V oblasti ďalšej odbornej prípravy a vzdelávania sa dospelí môžu zapojiť do vzdelávacích aktivít zameraných na rozvoj vedomostí a schopností potrebných pre výkon zamestnania. Profesijné vzdelávacie aktivity zahŕňajú všetky formy odborného vzdelávania pre trh práce, ktoré prebiehajú počas aktívneho pracovného života, po ukončení odbornom vzdelávaní a prípravy na povolanie v školskom systéme. Na financovaní sa spravidla podieľajú účastníci, keďže vzdelávacia aktivita je zvyčajne ponúkaná súkromnou vzdelávacou inštitúciou. Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny financujú

vzdelávacie aktivity pre občanov nezamestnaných a pre záujemcov o zamestnanie. Tento typ odborného vzdelávania sa začal na Slovensku rozvíjať po roku 1991, kedy sa zvykol používať názov „rekvalifikácia“, v súčasnosti sa postupne nahrádza výrazom „vzdelávanie a príprava pre trh práce“. Vzdelávacie aktivity môžu byť financované aj zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu. Ďalšie profesijné vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje v rámci podniku a hlavnou cieľovou skupinou sú v tomto prípade zamestnanci danej spoločnosti, financujú spravidla zamestnávateľia. Vzdelávacie aktivity ktoré sú zamerané na špecifické profesie, napr. pracovníci zdravotníctva, školstva sú pod gesciou jednotlivých ministerstiev pod ktoré dané profesie spadajú.

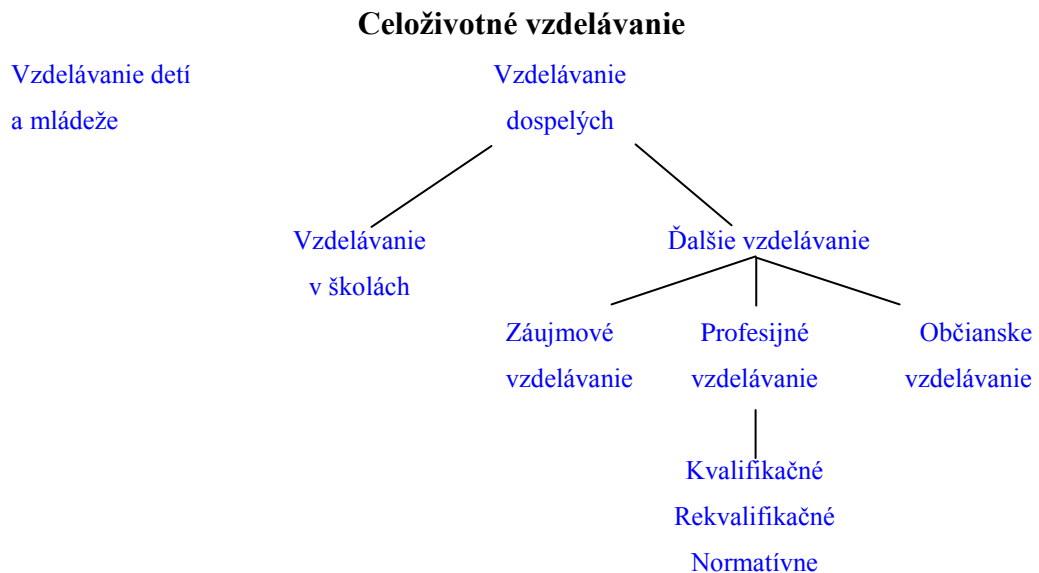
Záujmové vzdelávanie vytvára širšie predpoklady pre kultiváciu osobnosti na základe jej záujmov. Dotvára osobnosť a jej hodnotovú orientáciu. Dospelí môžu navštevovať vzdelávacie aktivity v rôznych zariadeniach, ako sú napríklad centrá voľného času, základné umelecké školy, prípadne sa môžu zúčastniť vzdelávania v rámci univerzít tretieho veku. Záujmové vzdelávanie ponúkajú mnohé verejné aj súkromné inštitúcie. Vzdelávanie môže byť financované zo zdrojov samotných účastníkov vzdelávania alebo zo zdrojov verejných.

Občianske vzdelávanie napomáha pri formovaní vedomia práv a povinností osôb v ich spoločenskom, občianskom, politickom i rodinnom živote. Aj v tomto prípade sa na financovaní vzdelávacích aktivít spravidla podieľa štát zo svojho rozpočtu alebo Európska únia prostredníctvom fondov.

Pojem ďalšie vzdelávanie je často používaný ako ekvivalent pojmu vzdelávanie dospelých. Možno povedať že sa jedná o spresnenie vyjadrenia tohto pojmu - to, čo niekedy označujeme ako vzdelávanie dospelých, sa vždy nemusí týkať dospelého napr. z pohľadu legislatívy (mladiství).

Pre lepšiu orientáciu sa pokúsime tieto vzťahy znázorniť na schéme:

Obr. 1: Celoživotné vzdelávanie

Zdroj: Menczerová, S., Diplomová práca. Bratislava, 2009

Na Slovensku sa v porovnaní s vyspelými krajinami Európskej únie stále malá časť populácie zapája do celoživotného vzdelávania. Motívy k vzdelávaniu dospelých spočívajú najmä v potrebách, záujmoch, schopnostiach i záľubách jednotlivca. K motivácii vzdelávať sa čoraz viac zaraďujú aj podnety vyplývajúce z uvedomenia si významu vzdelávania.

Napriek tomu doposiaľ existuje veľa dôvodov ktoré spôsobujú, že ľudia nie sú príliš naklonení možnosti, v mnohých prípadoch priam nutnosti vzdelávať sa po celý život.

Sú to predovšetkým:

- ◆ nedostatok finančných zdrojov,
- ◆ účasť na vzdelávaní nie je dostatočne zohľadnená alebo ocenená,
- ◆ nedostatočné ohodnotenie kvalifikovaných pracovníkov,
- ◆ slabá informovanosť o možnostiach vzdelávania,
- ◆ nízka podpora vzdelávania zo strany zamestnávateľov,

- ◆ nedostatok času,
  - ◆ zlé skúsenosti z predchádzajúceho vzdelávania,
- a veľa iných.

5.1 Zdroje financovania

Celosvetová hospodárska kríza výrazne zasiahla aj vzdelávanie dospelých. Väčšina firiem sa v súčasnosti snaží pokryť svoje nevyhnutné výdavky na chod firmy a tie ostatné, menej naliehavé, škrta.

K najmenej preferovaným investíciám vo firme dnes určite patrí investícia do vzdelávania zamestnancov. Mnohé organizácie sú zo svojich finančných rezerv ochotné uvoľniť prostriedky na povinné školenia a preškolenie, ale ostatné vzdelávacie aktivity vnímajú ako nepovinné, také na ktorých sa dá ušetriť. Nájdu sa však aj firmy, ktoré si zvolili celkom iný prístup k vzdelávaniu a rozhodli sa využiť vzniknutú situáciu v prospech zamestnancov a v konečnom dôsledku ku prospechu celej spoločnosti. Využili možnosti, kedy vzdelávacie inštitúcie za účelom udržania si zákazníkov, vzdelávajúcich sa znížili ceny ponúkaných vzdelávacích aktivít, a vhodnou investíciou do ďalšieho vzdelávania zamestnancov si tak do budúcnosti posilnili svoju konkurenčnú výhodu. Práve oblasť financovania je ďalším, veľmi dôležitým prvkom výrazne ovplyvňujúcim ďalšie vzdelávanie dospelých.

Kým pri formálnom vzdelávaní zohrávajú najdôležitejšiu úlohu verejné zdroje, pri ďalšom vzdelávaní je to už prevaha súkromných zdrojov.

Vo všeobecnosti existujú zdroje financovania :

- ◆ vlastné zdroje účastníkov vzdelávania,
- ◆ prostriedky štátneho rozpočtu – prostredníctvom štátnej správy, samosprávy,
- ◆ úrady práce - vzdelávanie a príprava pre trh práce ,

- ◆ zamestnávateľa - prostriedky fyzických, právnických osôb vynakladané na vzdelávanie svojich zamestnancov,
- ◆ nadácie.

Tabuľka č.2: Zdroje financovania ďalšieho vzdelávania r.2011

Zdroje financovania ďalšieho vzdelávania r. 2011 v EUR	
Zdroje financovania	r. 2011
Účastníci vzdelávania	10 560 686,06
Súkromné podniky	16 319 293,37
Verejný sektor/úrad práce, rozpočty obcí a VUC	2 269 385,97
Zo štátneho rozpočtu	7 430 337,28
Z prostriedkov nadácií a nezisk. organizácií	323 395,78
Z prostriedkov EU	16 600 989,35
Iné zdroje	1 425 153,84
SPOLU	54 929 241,65

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, Štatistické zisťovanie za rok 2011

V súčasnosti je najviac zastúpené financovanie z programov Európskej únie. Ďalším významným zdrojom financovania VD sú prostriedky vynakladané zamestnávateľmi na vzdelávanie svojich zamestnancov. Nemalé prostriedky vynakladajú aj samotní účastníci vzdelávania.

V poslednom období sa veľa diskutuje o financovaní vzdelávania z viacerých zdrojov súčasne, napr. zavedením vzdelávacieho, resp. daňového bonusu, o zavedení vzdelávacích poukazov, resp. iných možnostiach podpory. Takéto systémy financovania úspešne fungujú vo viacerých krajinách, napr. Francúzsko, Nemecko. V našich podmienkach zatiaľ nebolo nájdené spoločné riešenie takéhoto spôsobu financovania vzdelávania dospelých.

Daňový systém SR využíva inštitút tzv. daňového bonusu. Jedná sa o položku, ktorú si daňovník môže odpočítať zo svojej daňovej povinnosti.

V súčasnosti je možné uplatniť si daňový bonus na dieťa a zamestnaneckú prémie.

Navrhovaná varianta podpory vzdelávania formou daňových bonusov ponúka možnosť uplatnenia si 20% skutočných nákladov na vzdelávaciu aktivitu, avšak do maximálnej výška 60,- Eur. Účastník si z vlastných prostriedkov uhradí plnú cenu vzdelávacieho programu a 20% nákladov si následne môže nárokovať vo forme daňového bonusu. Podmienkou je priložiť k podávanému daňovému priznaniu potvrdenie o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho kurzu.

Navrhovaný spôsob podpory je v slovenskom daňovom systéme už využívaný.

5.2 Informačný systém vzdelávania

Na základe Zákona č. 658/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní bol pre účely akreditácie programov ďalšieho vzdelávania zriadený Informačný systém ďalšieho vzdelávania. Tento informačno-poradenský systém podporuje rozvoj ďalšieho vzdelávania na Slovensku a je určený vzdelávacím inštitúciám, ktoré sa uchádzajú o akreditáciu vzdelávacích programov a ďalej potom záujemcov o vzdelávanie poskytuje informácie o akreditovaných programoch. Ďalšou úlohou je poskytovanie základných informácií o procese overovania odbornej spôsobilosti a o zoznam inštitúcií, ktorým boli vystavené oprávnenia na vykonávanie skúšok na overenie odbornej spôsobilosti.

V zmysle daného zákona, v rámci úloh „Informačný systém o ďalšom vzdelávaní v SR“ zabezpečuje Ústav informácií a prognóz školstva zber a spracovanie údajov o vzdelávacích inštitúciách, ktoré poskytujú ďalšie vzdelávanie na Slovensku. Zber údajov sa realizuje ročne prostredníctvom štatistického výkazu Dalv a je zameraný na získanie informácií o inštitúciách poskytujúcich vzdelávacie aktivity v oblasti ďalšieho vzdelávania občanov, o pracovníkoch ktorí sa podieľajú na zabezpečení vzdelávacieho procesu. Zároveň poskytuje informácie o počte a štruktúre účastníkov a absolventov, ako aj o zdrojoch financovania ďalšieho vzdelávania.

V rámci celého Slovenska pôsobia Informačné centrá mladých, ktorých hlavnou náplňou je poradenstvo zamerané na mládež pri vstupe mladých ľudí

do života. Informačné centrá zastrešuje Združenie Informačných a poradenských centier mládeže. Poskytujú poradenské a informačné služby v oblasti sprostredkovania informácií z oblastí trhu práce, vzdelávania, cestovania, voľnočasových aktivít, ako aj v oblasti kariérovej príprava a kariérového a psychologického poradenstva. Pozornosť venujú aj príprave mladých ľudí na podnikanie.

Nepokrytou oblasťou je poradenstvo pre dospelých občanov, ktorí nemajú veľkú možnosť poradiť sa o zmenách v ich pracovnom, profesijnom živote.

Národný ústav celoživotného vzdelávania v súčasnosti završuje aplikáciu projektu s názvom Ďalšie vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých ako nástroj lepšej uplatniteľnosti na trhu práce. Program je zameraný na rozvoj ďalšieho vzdelávania na Slovensku. Hlavným cieľom programu je zvýšenie účasti dospelých na ďalšom vzdelávaní pomocou zvýšenia kvality vzdelávacích aktivít, vzdelávacích inštitúcií a zriadenie poradenských centier. V rámci projektu vzniká 25 poradenských centier v regiónoch Slovenska, ktoré poskytujú poradenstvo pre dospelých zamerané na doplnenie alebo rozšírenie kvalifikácie. Občania tak získajú informácie potrebné pre svoj kariérny rast. Pozornosť je zameraná predovšetkým na ďalšie odborné vzdelávanie v odvetviach priemyslu, remesiel a služieb.

Poradcovia u dospelých prehodnocujú nadobudnuté vedomosti a zručnosti a následne navrhnu vhodné vzdelávanie prípadne skúšky, ktorými občan získa odbornú spôsobilosť potrebnú na výkon svojho povolania. V praxi to znamená, že ľudia na Slovensku získajú tak právo vykonávať svoju profesiu aj na základe osvedčenia o ďalšom vzdelávaní.

Sieť poradenských centier má zabezpečiť občanovi kvalifikované poradenské služby v oblasti kariérového poradenstva, tak aby sa vedel osobnostne i profesionálne rozvíjať

Poradenské centrá boli spravidla zriadené v priestoroch stredných odborných škôl, čo umožňuje ľahšie zacielenie poradenstva na odborné vzdelávanie a prepojenie tak formálneho vzdelávania s neformálnym vzdelávaním.

V tejto súvislosti v novembri 2013 Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR podpísal Memorandum o spolupráci pri rozvoji ďalšieho vzdelávania. Dokumentom sa zaviazali stavovské a odborové organizácie k spolupráci pri rozvoji ďalšieho vzdelávania a poradenstva. Výstupom takejto spolupráce vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľskými zväzmi, združeniami a so samotnými zamestnávateľmi budú presne zafinované potreby trhu práce na najžiadanejšie kvalifikácie v základných odvetviach priemyslu.

5.3 Vzdelávanie a príprava pre trh práce

V rezorte práce poskytuje informačné a poradenské služby Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V zmysle zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti sa úrad práce zameriava na riešenie problémov spojených predovšetkým s uplatnením sa nezamestnaného občana na trhu práce.

Vzdelávanie uchádzačov o zamestnanie sa začalo rozvíjať po roku 1991 a so zaužívaným názvom „rekvalifikácia“, ktorý sa postupne nahradil termínom „vzdelávanie a príprava pre trh práce“.

V prípade registrovaných uchádzačov o zamestnanie môže úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť občanovi príspevok určený na vzdelávanie a prípravu pre trh práce až do výšky 100% nákladov na prvú vzdelávaciu aktivitu.

Ďalšou možnosťou je vzdelávanie a príprava za účelom začatia prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti.

Vzdelávanie a prípravu pre trh práce, ako jeden z nástrojov aktívnej politiky trhu práce môžu, za určitých podmienok, využiť aj podniky, kedy príspevok z úradov práce poskytnutý na vzdelávanie zamestnancov môže predstavovať až 90% nákladov na vzdelávaciu aktivitu. Takéto opatrenie vo forme príspevku na vzdelávanie zamestnancov môže zabrániť prepúšťaniu.

5.4 Systémy hodnotenia kvality vzdelávacích inštitúcií

Ďalšie vzdelávanie na Slovensku sa vyznačuje veľkou rôznorodosťou vzdelávacích ustanovizní poskytujúcich programy ďalšieho vzdelávania a logicky aj veľkou rôznorodosťou ich kvality a kvality poskytovaných vzdelávacích služieb.

Veľmi aktuálnou témou je v súčasnosti aj problém kvality, certifikácie, problém uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania a neexistujúci jednotný a účinný systém hodnotenia, monitorovania a kontroly poskytovaných služieb. Väčšina vzdelávacích inštitúcií ponúka svoje služby na základe trhových princípov dopytu a ponuky v oblasti ďalšieho vzdelávania.

Kvalitné ďalšie vzdelávanie predstavuje základný predpoklad pre odstraňovanie nesúladu medzi aktuálnou kvalifikáciou pracovnej sily na trhu práce a budúcimi požiadavkami zamestnávateľov na kvalifikovanú pracovnú silu.

Snaha o vytvorenie nástrojov hodnotenia kvality v ďalšom vzdelávaní sa začala vyvíjať už v 90. rokoch 20. storočia.

Na Slovensku je čiastočne garantovaná štátom v zmysle zákona č. 386/1997 o ďalšom vzdelávaní, a to prostredníctvom akreditácie vzdelávacej aktivity. Vzdelávacie ustanovizne môžu v ďalšom vzdelávaní uskutočňovať akreditované a neakreditované vzdelávacie aktivity.

Akreditácia je hodnotiaci akt, ktorým sa vzdelávaciemu programu, inštitúcii alebo vzdelávacej ustanovizni vyjadruje uznanie a splnomocnenie štátnou akreditačnou komisiou pre ďalšie vzdelávanie, pôsobiace pri Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, že zodpovedá určitému požadovanému štandardu kvalifikácie v akreditovanej oblasti [5].

Akreditácia je teda štátne overenie spôsobilosti vzdelávacej ustanovizne uskutočňovať akreditovaný vzdelávací program na základe splnenia

podmienok ustanovených zákonom č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Akreditačná komisia Ministerstva školstva SR pre ďalšie vzdelávanie (ďalej len „akreditačná komisia“) má za úlohu posudzovať a tým aj garantovať úroveň pedagogickej dokumentácie vzdelávacích a rekvalifikačných kurzov, úroveň lektorov, materiálno-technických podmienok, ako aj overovať existenciu rôznych dokladov formálneho charakteru (štatút vzdelávacieho zariadenia, povolenie vykonávať vzdelávaciu činnosť a pod.).

Akreditácia vzdelávacích programov nie je v súčasnosti v rámci SR systémovo riešená, s výnimkou rekvalifikačných kurzov, ktoré musia byť zo zákona akreditované Ministerstvom školstva SR. Ide o vzdelávacie aktivity, ktorých cieľovou skupinou sú zamestnanci verejnej správy, alebo aktivity ktoré sú financované zo štátneho rozpočtu.

Vzdelávacia inštitúcia vydáva absolventom akreditovaných vzdelávacích aktivít osvedčenie o získanom vzdelaní s celoštátnou platnosťou. Osvedčenie sa vydá účastníkovi za absolvovanie odborného vzdelávania a prípravy, ktoré mu umožnilo rozšíriť, prehĺbiť alebo obnoviť si vedomosti a zručnosti a získať tak spôsobilosť na vykonávanie danej činnosti. Toto osvedčenie, ktoré má charakter verejnej listiny a opatruje sa odtlačkom pečiatky so štátnym znakom SR, sa vydáva na dobu neurčitú.

V ostatných prípadoch inštitúcie poskytujúce ďalšie vzdelávanie vydávajú absolventom vzdelávacích aktivít osvedčenia o absolvovaní (certifikáty). Tieto certifikáty označujú spôsobilosť absolventa uplatniť sa v oblasti a rozsahu podľa cieľa kurzu/aktivity. Riešením sa javí vytvorenie Európskeho kvalifikačného rámca pre CŽV.

Niektoré profesijne zamerané združenia vytvorili vlastné hodnotenie, ktoré platí v rozsahu pôsobnosti tohto združenia.

Na trhu vzdelávania a poradenstva sú potrebné dôveryhodné nástroje preverovania kvality poskytovaných služieb, ktoré by umožňovali záujemcom o vzdelávanie rozoznať kvalitu a profesionalitu vzdelávacích inštitúcií.

V krajinách Európskej únie sa používajú rôzne modely systémov riadenia kvality a prístupov k hodnoteniu kvality. Nie všetky sú rovnako použiteľné na proces poskytovania služieb vzdelávania, napriek tomu sa v praxi používajú. Rozlišujú sa podľa dôležitosti, aká sa prikladá jednotlivým kritériám vo vzťahu ku kvalite vzdelávania.

Z hľadiska cieľových skupín sa hodnotenie zameriava na [9]:

- vzdelávacie inštitúcie
- vzdelávacie programy
- lektorov, resp. manažérov vzdelávania

V tejto časti sú uvedené charakteristiky tých najvýznamnejších.

Q FOR

Metóda **Q FOR** je systém hodnotenia a certifikácie kvality vzdelávacích a poradenských inštitúcií [90].

Q FOR umožňuje záujemcom o vzdelávanie a poradenstvo, rozoznať kvalitu a profesionalitu vzdelávacích a poradenských inštitúcií.

Model Q FOR je oficiálny nástupca metodológie Holandskej spoločnosti CEDEO, ktorá ako prvá vyvinula špecializovaný audit založený na ankete spokojnosti zákazníkov.

V roku 2005 bol v rámci projektu Leonardo da Vinci prijatý nový projekt QFOR Scan, ktorý nadväzuje na predchádzajúce projekty zamerané na kvalitu a konkurencieschopnosť v ďalšom vzdelávaní.

Nový audit QFOR Scan je prispôsobiteľný a dostupný pre väčšinu vzdelávacích a poradenských inštitúcií.

Inštitúcia sa môže rozhodnúť pre jeden z nasledovných modulov, prípadne aj pre oba:

- ◆ Modul QFOR ClientScan - audit spokojnosti zákazníkov
- ◆ Modul QFOR ProcessScan – audit procesov a zdrojov

Certifikát je potrebné každé tri roky obnovovať.

Do projektov Leonardo da Vinci zameraných na hodnotenie kvality v ďalšom vzdelávaní bola zapojená aj Česká republika – konkrétne Agentúra DAHA. Ide o spoločnosť ktorá bola založená v roku 1990. Zameriava sa predovšetkým na informácie a kvalitu v ďalšom vzdelávaní. V októbri 2001 sa spoločnosť stala právoplatným členom Európskeho združenia ekonomických záujmov Q FOR. Členstvo umožňuje spoločnosti DAHA realizovať v ČR audits a udeľovať medzinárodné certifikáty. V roku 2003 získala táto spoločnosť oprávnenie realizovať audits Q FOR aj na Slovensku [47].

Držiteľmi certifikátov, ktorí úspešne absolvovali pilotný audit Q FOR sú aj dve slovenské vzdelávacie inštitúcie – Image Lab SK, s.r.o. a Vzdelávacie a konferenčné centrum Intenzíva, s.r.o.

Projekt Certificate

Ďalším systémom hodnotenia kvality, využitelným v rámci, je projekt **Certificate** spoločnosti International Education Society (ďalej len „IES“), špecializujúci sa na hodnotenie a certifikáciu všetkých typov vzdelávacích inštitúcií, vzdelávacích programov v rámci medzinárodného projektu Certificate a na certifikáciu pedagógov všetkých typov škôl [75].

Certifikačná spoločnosť IES sídliaca v Londýne, má klientske centrum a management v Brně v Českej republike. Bola založená v roku 1997 ako nástupnícka organizácia programu európskeho spoločenstva YOUTH. Tento program bol za riadenia a s finančnou podporou programu PHARE, ktorý bol realizovaný v rokoch 1993 - 1996 ako spoločný projekt Veľkej Británie,

Poľska, Írska a Českej republiky. V rámci programu YOUTH bola sledovaná problematika súvisiaca s uplatňovaním absolventov rôznych typov vzdelávacích zariadení na trhu práce. Výsledkom prieskumu bolo, mimo iného zistenie, že jedným z hlavných nedostatkov je absencia medzinárodného dokladu - certifikátu, ktorý svojmu držiteľovi umožní lepšie sa presadiť na medzinárodnom, ale aj tuzemskom trhu práce a zamestnávateľom poskytnúť kvalitné informácie, ktoré nie sú obsahom klasického vysvedčenia alebo iného osvedčenia. Na základe tohto poznatku bol pripravený projekt Certificate.

Spoločnosť IES stala čoskoro najväčšou inštitúciou špecializujúcou sa na certifikáciu vzdelávacích subjektov rôznych typov.

IES certifikuje vzdelávacie inštitúcie a ich vzdelávacie programy. Absolventi týchto inštitúcií môžu získať medzinárodný certifikát štandardne vydávaný v angličtine a v preklade do úradného jazyka. Certifikáty jasne a zreteľne definujú aký vzdelávací program držiteľ certifikátu absolvoval, kde, v akom rozsahu a na akej úrovni bolo lektorské zabezpečenie danej aktivity. Informácie o certifikovaných vzdelávacích inštitúciách, ich programoch a absolventoch sú v databáze IES vedené po dobu minimálne 20 rokov a zverejňované sú aj na internetovej stránke spoločnosti IES.

Okrem certifikácie vzdelávacích subjektov sa IES špecializuje aj na certifikáciu pedagógov a lektorov všetkých typov vzdelávacích inštitúcií celoživotného vzdelávania. Certifikát zrozumiteľne preukazuje vzdelanie a vývoj vzdelávacej praxe certifikovaného lektora.

Systemy ISO

V októbri 1946 sa zišli delegáti z 25 krajín sveta v Ústave stavebných inžinierov v Londýne a rozhodli sa vytvoriť novú medzinárodnú organizáciu, ktorej predmetom by bolo "uľahčiť medzinárodnú koordináciu a zjednocovanie priemyselných štandardov". Nová organizácia ISO oficiálne začal činnosť dňa 23. februára 1947.

ISO je skratka pre International Organization for Standardization (Medzinárodná organizácia pre normalizáciu). Táto medzinárodná sieť organizácií so sídlom v Ženeve, momentálne združujúca 163 krajín sveta, koordinuje usporiadanie a publikovanie schválených noriem.

Pod pojmom ISO sa môže skrývať zavedenie systému riadenia spoločnosti v zmysle niektoré systémové normy (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001). Najčastejšie sa stretávame s týmto termínom v súvislosti s pojmom management kvality. Základnou normou, podľa ktorej je systém zavádzaný a následne certifikovaný je norma ISO 9001.

Na túto normu nadväzuje celý rad ďalších odborových noriem, ktoré majú podobné základy ako ISO 9001, sú však prispôbené požiadavkám v konkrétnej oblasti podnikania.

Systém managementu kvality v zmysle požiadaviek normy ISO 9001 je určený všetkým typom organizácií akejkol'vek veľkosti či zamerania. Norma ISO 9001 je dostatočne prispôbená k aplikácii vo všetkých sférach podnikania. Môže sa jednať napríklad o výrobnú, obchodnú, servisnú, poradenskú spoločnosť, ale aj o inštitúcie verejnej správy, zdravotnícke zariadenia, vzdelávacie inštitúcie a veľa ďalších. Systém managementu kvality je veľmi vhodným nástrojom pre všetky organizácie, ktoré chcú zlepšiť fungovanie procesov, sprehľadniť činnosti a nastaviť jasná pravidla [97].

Zo slovenských spoločností poskytujúcich vzdelávanie dospelých je držiteľom certifikátu kvality podľa normy ISO 9002:2008 Vzdelávacie a konferenčné centrum Intenzíva, s.r.o.

V rámci Slovenskej republiky pôsobí Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých.

Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých (ďalej len „AIVD“) je mimovládna, nezisková, nepolitická, dobrovoľná organizácia združujúca inštitúcie vzdelávania dospelých v Slovenskej republike. Asociácia od svojho založenia v roku 1991 presadzuje spoločné potreby a záujmy inštitúcií so zameraním na vzdelávanie, venuje pozornosť profesionalite svojich členov a nimi

poskytovaným vzdelávacím službám a tým prispieva k rozvoju vzdelávania dospelých v SR [50].

Asociácia organizuje pre svojich členov odborné semináre, tematicky zamerané na aktuálne problémy vzdelávania dospelých.

Lektorom vzdelávania dospelých ponúka možnosť zvyšovať svoju profesionalitu v certifikačnom kurze pre lektorov. Kurz je určený predovšetkým:

- ◆ odborným lektorom vzdelávania dospelých, ktorí majú záujem získať kvalifikáciu v oblasti metodiky vzdelávania dospelých a naučiť sa modernejším formám výuky,
- ◆ lektorom a pracovníkom útvarov zaisťujúcich vzdelávacie aktivity v podnikoch,
- ◆ metodikom, lektorom a organizátorom vzdelávacích inštitúcií.

Odbornými gestormi kurzu sú Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci a Katedra pedagogiky Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Certifikát má platnosť v Slovenskej i Českej republike.

Zoznam certifikovaných lektorov je zverejnený na internetovej stránke asociácie.

6 PROFESIJNÉ VZDELÁVANIE

V minulosti vznikali situácie, kedy človek vykonával tú istú prácu po celý život. Zmeny sú ale tak rýchle, že schopnosť prispôbovať sa a absorbovať nové informácie sa stáva kľúčové. Ľudia sa potrebujú naučiť myslieť, vyhľadávať, zbierať a spracovávať informácie. Človek v súčasnosti musí niekoľkokrát za svoj profesionálny život zmeniť od základu svoje pracovné postupy a návyky.

Celoživotné vzdelávanie sa musí stať prístupné pre všetkých občanov, aby v konečnom dôsledku mal každý človek kedykoľvek, aj opakovane, prístup ku kvalitnému vzdelaniu a ďalšiemu pokračujúcemu vzdelávaniu. Charakteristickým znakom je teda sloboda voľby cesty k vzdelávaniu a zodpovednosť občana za výber typu a druhu vzdelávacieho zariadenia, aby si mohol vybrať vzdelanie vhodné jeho individuálnym schopnostiam, záujmom, a potrebám.

Úlohou ďalšieho vzdelávania dospelých je uľahčiť človeku vyrovnanie sa a prispôbenie sa zmenám, ktoré výrazne zasahujú do jeho života a ovplyvňujú tak aj jeho profesionálnu cestu. Vzdelávajúcich sa v rámci profesijného vzdelávania možno rozdeliť do dvoch skupín:

- ◆ vzdelávajúci sa, ktorí vzdelávanie absolvujú v rámci svojich pracovných aktivít
- ◆ vzdelávajúci sa, ktorí nie sú zaradení do pracovného procesu a na vzdelávaní sa zúčastňujú z dôvodu lepšieho uplatnenia sa na trhu práce.

Profesijné vzdelávanie zahŕňa vzdelávanie realizované vo vzdelávacích inštitúciách, školách ako aj všetky formy vzdelávania dospelých obsahovo späté s výkonom povolania či zamestnania. Na profesijnom vzdelávaní sa podieľajú: stredné odborné školy, vyššie odborné školy, postsekundárne školské programy, vysoké školy, doškoľovacie, preškoľovacie a rekvalifikačné

programy realizované školami a inštitúciami vzdelávania dospelých, podnikové vzdelávanie.

Jeho podstatou je vytváranie a udržiavanie optimálneho súladu medzi kvalifikácií subjektívnou, tzn. reálnou pracovnou spôsobilosťou jednotlivca a kvalifikáciou objektívnou, tzn. nárokmi na výkon konkrétnej profesie, čo znamená stále prispôsobovanie kvalifikácie pracovníka kvalifikovanosti práce.

- ◆ Kvalifikačné vzdelávanie smeruje k prehĺbovaniu, zvyšovaniu, rozširovaniu kvalifikácie, ako aj k zaškoleniu a zaučeniu pracovníka.
- ◆ Rekvalifikačné vzdelávanie je zamerané na zmenu pôvodnej kvalifikácie za kvalifikáciu inú, spravidla z dôvodov neuplatniteľnosti na trhu práce, prípadne zo zdravotných dôvodov.
- ◆ Absolvovanie normatívneho vzdelávania je podmienené spravidla zákonnou normou a vyplýva z potreby vzdelania pre výkon špecifických činností v zamestnaní.

V súlade so zákonom č. 386/1997 Z.z. o ďalšom vzdelávaní zabezpečuje Ústav informácií a prognóz školstva zber a spracovanie základných údajov o inštitúciách poskytujúcich ďalšie vzdelávanie.

Tabuľka č. 3: Vzdelávacie aktivity, účastníci vzdelávania a absolventi podľa druhu vzdelávania

Vzdelávacie programy ĎV a absolventi podľa druhu vzdelávania					
Druh vzdelávacej aktivity	Počet VA	účastníci počet	z toho žien	absolventi počet	z toho žien
ĎV odborné (profesijné)	8 615	133 623	81 606	92 149	51 818
ĎV na získanie čiastoč. kvalifikácie	5 671	68 188	27 327	57 515	24 372
ĎV záujmové a kultúrne	2 112	34 233	14 527	13 088	8 390
ĎV občianske	362	7 043	4 906	4 229	3 109
Vzdelávanie seniorov	171	3 719	3 205	1 030	886
Iné	4 983	50 754	27 787	34 161	18 473
Neposkytnutý údaj	102	2 134	1 052	1 312	709
SPOLU	22 016	299 694	160 410	203 484	107 757

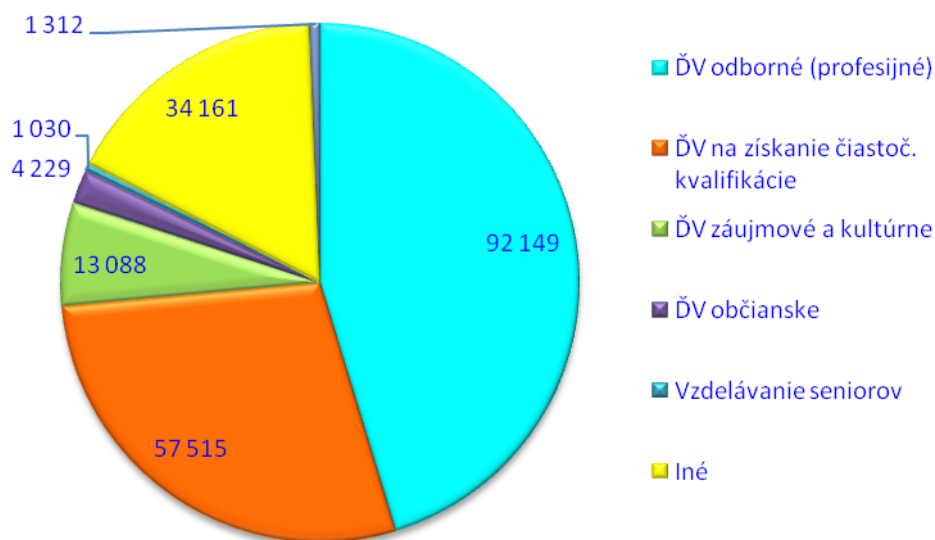
Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, Štatistické výstupy za rok 2011

Predmetom zisťovania sú údaje o základných charakteristikách vzdelávacej inštitúcie, o personálnom zabezpečení vzdelávacieho procesu, zdrojoch financovania a základné ukazovatele o počte vzdelávacích programov a počte absolventov.

Na výsledkoch štatistického zisťovania je viditeľný jednoznačne najvyšší podiel účasti na vzdelávaní v rámci profesijného vzdelávania.

Pre sprehľadnenie sú údaje znázornené aj graficky.

Graf č. 2: Vzdelávacie aktivity, účastníci vzdelávania a absolventi podľa druhu vzdelávania

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, Štatistické výstupy za rok 2011

V súčasnosti sa vzdelávanie v celej Európe chápe ako dominantná úloha 21. storočia. Súvisí priamo s flexibilitou pracovnej sily, jej schopnosťou prispôbiť sa novým informačným technológiám a absorbovať nevyhnutné množstvo nových poznatkov. Vzdelávanie sa tak pre ambiciózneho človeka stáva samozrejmosťou a ľudí bez ambícií odsúva v tvrdom konkurenčnom boji na trhu práce na vedľajšiu koľaj.

Proces zmien v spoločnosti je oveľa rýchlejší, ako tomu bolo v minulosti. Je preto nevyhnutné v časovom predstihu pripravovať príchod zmien a zvládnuť manažovanie procesu zmien.

Požiadavky na kvalifikáciu zamestnancov sa veľmi rýchlo menia, čo primárne vyplýva zo skutočnosti, že Slovensko je vo fáze, v ktorej sa priemyselne orientovaná ekonomika transformuje na ekonomiku služieb.

Vysoká kvalifikácia, nové poznatky, technologický pokrok prenikajú do celého hospodárstva a stávajú sa tým prvkom, ktorý hýbe ekonomikou, je zdrojom rastu produktivity práce a konkurencieschopnosti na domácom i zahraničnom trhu.

Vzdelávanie sa tak stáva celoživotným procesom a týka sa všetkých profesií na trhu práce.

Z dlhodobého hľadiska je treba snažiť sa lepšie predvídať potreby pracovného trhu, aby kvalifikácia pracovníkov lepšie zodpovedala pracovným miestam.

7 FUNKCIE LOGISTIKY

Narastajúca celosvetová globalizácia ovplyvňuje nie len hospodárstvo a ekonomiku spoločnosti, ale rastie aj význam dopravy. Rozvoj informačných technológií umožňuje rýchlu komunikáciu medzi ľuďmi, spoločnosťami, organizáciami. Vďaka tomu môžu výrobné podniky a obchod rýchlejšie reagovať na potreby trhu, čo výrazne ovplyvňuje aj požiadavky na dopravu. Začlenením sa SR do EÚ, NATO a iných európskych a svetových štruktúr rastú potreby na kvalitnú dopravu vo vnútroštátnom a zahraničnom zmysle.

Dopravné služby tak prechádzajú veľkými zmenami, ktoré súvisia s rýchlym rozvojom v oblasti zasielateľstva a logistiky. Prepojenie dopravy s logistickými procesy je pre spoločnosť konkurenčnou výhodou. Preto mnohé dopravné spoločnosti, v snahe prispôbiť sa rýchlo sa meniacim podmienkam obchodovania, poskytujú komplexný logistický servis.

Podľa STN 01 8500 je **doprava** úmyselný pohyb (jazda, plavba, let) dopravných prostriedkov po dopravných cestách alebo činnosti dopravných zariadení, ktorými sa uskutočňuje preprava [36].

Doprava zohráva v priemyslovo vyspelých štátoch veľmi významnú úlohu, ktorú si väčšina z nás ani neuvedomuje.

Doprava ako ľudská činnosť slúži na uspokojovanie potrieb v premiestňovaní ľudí a hmotných statkov. Toto je funkčné poslanie dopravy [2].

Logistika je zabezpečenie správneho množstva tovaru alebo služby, na správnom mieste s vynaložením primeraných nákladov v správnom okamihu [36].

Dopravná politika a logistika sa navzájom ovplyvňujú a vytvárajú spolu systém, ktorý umožňuje efektívny rozvoj hospodárstva štátu. Logistika prispieva k vytvoreniu integrovaného dopravného systému za účasti rôznych

druhov dopravy a taktiež k zaisteniu voľného pohybu tovaru a služieb vytváraním logistických reťazcov.

Logistika integruje nasledovné druhy dopravy [2]:

- ◆ cestná doprava – používa verejnú cestnú sieť; je charakteristická veľkou mobilitou, rýchlosťou, dopravou z domu do domu, vysokou pružnosťou a schopnosťou pružne sa prispôbiť požiadavkám prepravcov,
- ◆ železničná doprava – je viazaná na pevne dané železničné trate; je charakteristická schopnosťou prepravy nákladov aj vyššej hmotnosti, nižšími finančnými nákladmi na prepravu, zanedbateľné nie sú ani ekologické prednosti tejto druhy prepravy,
- ◆ vodná doprava – člení sa na riečnu a námornú. Riečna doprava sa v Európe v ostatnom čase rozširuje; charakteristické sú nízke dopravné náklady, vysoká kapacita a výkonnosť. Námorná doprava je nezastupiteľná najmä v medzikontinentálnej preprave tovaru,
- ◆ letecká doprava – zaoberá sa najmä prepravou tovarov vysokej hodnoty; charakteristický je spoľahlivý servis a krátka doba prepravy,
- ◆ potrubná doprava – využíva sa na prepravu vody, ropy a jej produktov, zemného plynu,
- ◆ kombinovaná doprava – kombinácia viacerých druhov dopravy (napr. cestnej a železničnej, cestnej a námornej, leteckej a vodnej).

Ak využívanie vlastnej dopravy nie je pre podnik výhodné, využíva služby verejných dopravcov alebo zasielateľov.

Zasielateľstvo je obstarávanie prepravy vecí, prípadne ďalších služieb súvisiacich s prepravou, pod vlastným menom na cudzí účet. Náročnosť zákazníka je čoraz vyššia a často požaduje okrem zabezpečenia prepravy aj iné služby s ňou súvisiace [36].

V nedávne minulosti zasielateľ poskytoval služby spojené s colným konaním pri preprave. Vystupoval tak ako ručiteľ colného dlhu, vystavoval tranzitné doklady a v mnohých prípadoch poskytoval služby colnej deklarácie a skladovanie. V súvislosti so skladovaním postupne pribúdali služby ako triedenie, balenie, prebaľovanie zásielok, etiketovanie a pod. Mnohé zasielateľské spoločnosti investujú do výstavby veľkých logistických a distribučných centier.

Služby zasielateľa sú dnes neoddeliteľnou súčasťou medzinárodného obchodu. Podľa Moravčíka sa v účasti zo zasielateľa stáva čoraz viac logistik a je plnohodnotným, dôležitým prvkom logistického reťazca [36].

Moderná zasielateľská spoločnosť sa v súčasnosti stáva predovšetkým organizáciou **logistickou**, ktorá preberá celý rad činností, ktoré si podniky (predovšetkým výrobcovia) zabezpečovali sami. Doprava je tu len jedným z mnohých čiastkových prvkov komplexného riešenia, na ktorý nadväzujú ďalšie služby ako sú: skladovanie, manipulácia s materiálom/zásielkami, zhromažďovanie a prerozdeľovanie zásielok, balenie, kontrola kvality, distribúcia, colná deklarácia, poistenie atď.

Podľa Komoru si pojem logistika môžeme vysvetliť prostredníctvom tzv. 6 S. Podľa toho je cieľom logistiky mať [16]:

- ◆ správny tovar
- ◆ v správne množstvo
- ◆ na správnom mieste
- ◆ v správnom čase
- ◆ v správnej kvalite
- ◆ za správnu cenu.

Za posledné roky sa na Slovensku vyvinuli tri základné piliere logistiky:

- ◆ Logistické centrá maloobchodných reťazcov – ich hlavná činnosť je zameraná na zabezpečenie plynulého chodu rozsiahlej maloobchodnej siete.

Tieto centrá sú spravidla práve z týchto dôvodov budované v ľahko dostupných lokalitách, najmä pri diaľniciach.

- ◆ Just-in-time dodávatelia - pre mnohé výrobné firmy je v súčasnosti aktuálne predovšetkým využívanie prepravných a logistických služieb zasielateľa z pohľadu využitia systému „Just In Time“. Znamená to, že suroviny a polotovary sa dodávajú priamo do výroby a hotové produkty sa následne distribuujú priamo k predajcovi. Prevádzky bývajú lokalizované v blízkosti významných výrobcov, napr. KIA Motors Slovensko, Volkswagen Slovakia a pod. Tento systém znižuje tak náklady výrobnej firmy na výstavbu skladov, dopravu, ako aj náklady na skladové zásoby. Služby zasielateľa tak môžu zasahovať hlboko do tradičného reťazca činností výrobcu i veľkoobchodu, čiastočne aj do činnosti maloobchodu.

- ◆ Logistickí operátori – subjekty, zabezpečujúce prepravu tovaru pre tretie osoby. Sú špecializovaní podľa spôsobu prepravy, alebo aj podľa druhu tovaru, ktorý prepravujú. Na Slovensku je službou „outsourcing“ zabezpečovaných čoraz viac aktivít obchodných reťazcov, najmä zahraničných investorov napr. SCA Hygiene Products Slovakia, pre ktorých logistický operátori takto zabezpečujú nie len prísun a odvoz surovín, ale v mnohých prípadoch aj balenie samotného výrobku a jeho distribúciu.

„Logistika je interdisciplinárna veda, ktorá sa zaoberá koordináciou, zosúladením, prepojením a optimalizáciou toku surovín, materiálu, polovýrobov, výrobkov a služieb, ale tiež tokov informácií a financií z hľadiska uspokojenia zákazníka za najnižšieho vynaloženia prostriedkov“ [2].

Logistické činnosti

Logistika pozostáva z viacerých samostatných činností. Ak chápeme súbor logistických činností ako systém, vystupujú potom jednotlivé čiastkové logistické činnosti ako podsystémy podnikového alebo nadpodnikového logistického systému [2].

Druhy podnikovej logistiky

Štruktúra podnikovej logistiky predstavuje nasledovné oblasti (podsystémy):

a) základné logistiky

- nákupná (obstarávacia) logistika
- výrobná logistika
- distribučná logistika

b) prierezové logistiky

- dopravná logistika
- logistické informácie
- skladová logistika

Doprava, zasielanie, logistika sú jedným z kľúčových faktorov rozvoja každej modernej spoločnosti. Spájajú rôzne sektory, umožňujú prekonávať vzdialenosti, zlepšujú deľbu práce v rámci výroby, podporujú produktivitu pracovnej sily a kapitálu, čím podporujú rast a konkurencieschopnosť ekonomiky štátu. Z hľadiska ich využiteľnosti sú neodmysliteľné pre život v spoločnosti.

Pre mnohé firmy predstavuje závažný problém nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily.

V katalógu pracovných pozícií je zadaných až 19 pozícií v odbore doprava, špedícia, logistika [77].

Nedá sa jednoznačne povedať, čo by mal spĺňať pracovník, ktorý chce pracovať v oblasti logistiky. Na každú pracovnú pozíciu sú kladené iné nároky. Samozrejme že každý pracovník by mal spĺňať určité minimálne nároky na vzdelanie, ktoré sú kladené na jeho miesto. Na druhej strane však nie je dobré selektovať zamestnancov len podľa úrovne vzdelania, ale je potrebné zohľadňovať aj prax. Oblasť logistiky je špecifickým pracovným trhom, ktorý ponúka šancu presadiť sa a byť úspešný ľuďom s najrôznejším vzdelaním a skúsenosťami. Logistika často potrebuje odborníkov, o ktorých by málokto povedal že majú čo ponúknuť logistickým spoločnostiam [6].

Pre trvalo udržateľný ekonomický rast zasielateľských spoločností sú potrební pracovníci, ktorí trvale sledujú vývoj doma i vo svete, priebežne si zvyšujú a dopĺňajú svoju odbornú spôsobilosť štúdiom odbornej literatúry a absolvovaním kurzov, školení, seminárov, študijných pobytov atď. [12].

Prebiehajúci rozvoj hospodárstva, ekonomiky a dopravy prináša určité problémy vyplývajúce z nepripravenosti alebo z nedostačujúcej pripravenosti pracovnej sily na rôznych stupňoch kvalifikácie. Proces zmien v spoločnosti si preto vyžaduje aj zmeny profesií. Podmienkou na ich dosiahnutie je kvalitný systém celoživotného vzdelávania, a ak riešime problematiku logistiky, potom i ďalšie vzdelávanie v tejto oblasti [6].

II. EMPIRICKÁ ČASŤ

1 CIEĽ A METÓDY PRIESKUMU

Cieľom výskumu tejto rigorózneho práce bola analýza vzdelávacích inštitúcií, ktoré ponúkajú aktivity orientované na vzdelávanie pre potreby logistiky v regióne Bratislava.

Hlavným cieľom je :

1. Uskutočnenie prieskumu zameraného na inštitúcie vzdelávania dospelých, ktoré majú v ponuke vzdelávacie aktivity orientované na problematiku logistiky.
2. Vyhodnotenie ponúk vzdelávacích aktivít jednotlivých inštitúcií.
3. Analyzovať a vyhodnotiť získané informácie o jednotlivých segmentoch týkajúcich sa ďalšieho vzdelávania dospelých v odbore doprava, zasielateľstvo, logistika.

Na základe teoretických poznatkov boli stanovené čiastkové úlohy riešenia výskumu:

- prieskum a selekcia vzdelávacích inštitúcií vo vybranom regióne
- zhromaždenie informácií o vzdelávacích inštitúciách, ich ponukách, metódach, formách
- prieskum vzdelávacích aktivít ponúkaných vybranými vzdelávacími inštitúciami, výstupom ktorého je štruktúra vzdelávacích aktivít zameraných na niektorý z procesov logistiky
- získanie informácií o štruktúre účastníkov vzdelávania a o hlavných zdrojoch financovania vzdelávacích aktivít
- zhromaždenie informácií týkajúcich sa akreditácie vzdelávacích aktivít, certifikácie vzdelávacích inštitúcií, príp. zavedenia iných systémov hodnotenia kvality

- komparácia ponúk vzdelávacích aktivít jednotlivých vzdelávacích inštitúcií.

Pri spracovávaní zvolenej problematiky boli použité domáce a zahraničné pramene, materiály rôznych inštitúcií, legislatívne predpisy, štatistické údaje. Informácie boli čerpané aj z interných dokumentov a materiálov vzdelávacích inštitúcií, ktoré ponúkajú vzdelávacie aktivity orientované na niektorý z procesov logistiky. Informácie boli metódou výpiskov klasifikované a usporadúvané do určitých skupín. Takýmto spôsobom bol zabezpečený základný súhrn poznatkov týkajúcich sa sledovanej problematiky.

Využité boli aj informácie získané vlastným prieskumom. V rámci prieskumu boli oslovené vybrané vzdelávacie inštitúcie. Prieskumná vzorka pozostávala z 12 vzdelávacích ustanovizní z regiónu Bratislava, s celkovým počtom ponúkaných vzdelávacích aktivít 62 zameraných na niektorú z oblastí dopravnej logistiky.

Metódou zvolenou na získanie týchto informácií bol marketingový prieskum.

Za účelom zberu informácií bol vypracovaný dotazník (vzor tvorí prílohu tejto práce), zasielaný vybraným vzdelávacím inštitúciám elektronickou formou. Inštitúcie boli požiadané o vyplnenie dotazníka a následné zaslanie späť.

V tomto prípade je nutné konštatovať nie príliš veľkú ústretovosť zo strán oslovených vzdelávacích inštitúcií. Kompletne vyplnené boli vrátené iba 3 dotazníky, ďalšie 2 boli vyplnené len čiastočne. Jedna spoločnosť na zaslaný dotazník reagovala vyjadrením, že v zmysle interných predpisov spoločnosti nie je možné poskytovať akékoľvek informácie podobného druhu. V troch prípadoch boli pri osobnom kontakte so zodpovednými osobami niektoré otázky uvedené v dotazníku rozvinuté do krátkej diskusie.

Na prezentáciu, vyhodnotenie a sprehľadnenie informácií boli použité tabuľky a grafy spracované v programe Excel.

Prieskum bol zameraný na inštitúcie ponúkajúce vzdelávacie aktivity, ktoré súvisia s ktorýmkoľvek procesom logistiky /doprava, zasielateľstvo, skladovanie, colná deklarácia,../. Pozornosť bola venovaná počtu účastníkov na vzdelávacích aktivitách, hlavným zdrojom financovania a akreditácii, príp. inému zavedenému systému kvality vzdelávacej aktivity.

Na základe preštudovaných literárnych prameňov sa empirická časť zamerala na preverenie zistenia, že financovanie je značným problémom v tejto oblasti vzdelávania a hlavnými zdrojmi financovania sú finančné prostriedky zamestnávateľov.

Ďalej sa zamerala na ďalší problém, ktorým je kvalita poskytovaných vzdelávacích aktivít, pričom sa predpokladá že väčšina vzdelávacích inštitúcií uvedených v tejto práci má svoje vzdelávacie programy akreditované.

Prieskum vyhodnotí aj dôvod nízkej účasti dospelých na ďalšom vzdelávaní, ktorým sa javí predovšetkým nedostatok času.

2 VYBRANÉ VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE V REGIÓNE BRATISLAVA A ICH VZDELÁVACIE AKTIVITY ZAMERANÉ NA OBLASŤ LOGISTIKY

Popri základných, stredných a vysokých školách pôsobí v Bratislave značné množstvo agentúr, združení, inštitúcií, ktoré poskytujú možnosti ďalšieho vzdelávania dospelých.

Ako bolo už v úvode spomenuté, venovali sme sa inštitúciám, ktoré organizujú vzdelávacie aktivity zamerané na rôzne procesy logistiky.

2.1 ADR – školenia a konzultácie, s.r.o.

Spoločnosť ADR – školenia a konzultácie, s.r.o. poskytuje vzdelávanie od roku 2005 [31]. Školenia sú zamerané najmä školeniami vodičov, bezpečnostných poradcov a iných účastníkov cestnej prepravy nebezpečných vecí, poradenskou a konzultačnou činnosťou v tejto oblasti.

Školenia ADR

Dohoda ADR – Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí [46].

Bezpečná preprava nebezpečných vecí je zložitý proces dotýkajúci sa všetkých osôb účastníkov cestnej prepravy nebezpečných vecí, t. j. nie len vodičov, ale aj vedúcich firiem, obchodníkov, baliacich pracovníkov, dispečerov, vedúcich dopráv, nakladajúcich robotníkov, zasielateľov a ďalších.

Dohoda ADR, ako aj vyhláška MDPT SR č. 124/2012 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave, upravujúce cestnú prepravu nebezpečných vecí stanovujú, že všetky osoby zúčastnené na tomto procese musia byť vyškolené podľa požiadaviek určených na túto prepravu primerane k ich zodpovednosti a povinnostiam [28].

Tieto školenia sa delia na:

- školenie vodičov – kapitola 8.2 Dohody ADR
- školenie iných ako vodičov – kapitola 1.3 Dohody ADR
- školenie bezpečnostných poradcov – bod 1.8.3 Dohody ADR.

Školenia sú ukončené písomnou skúškou. Každý úspešný účastník získa osvedčenie o absolvovaní školenia platné po dobu piatich rokov. Osvedčenie je možné obnoviť absolvovaním obnovovacieho školenia a vykonaním obnovovacej skúšky.

Školenia Dohody ADR pre vodičov a bezpečnostných poradcov môžu vykonávať len organizácie schválené Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR (ďalej len „MDPT“).

2.2 CMS TREND, spol. s r.o.

Spoločnosť CMS TREND, spol. s r.o. od svojho vzniku v roku 1992, disponuje poverením Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR na výkon školenia vodičov a bezpečnostných poradcov podľa Európskej dohody o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí – ADR [54].

Hlavným predmetom činnosti spoločnosti je:

- školenie všetkých zúčastnených osôb na preprave nebezpečných vecí v zmysle Dohody ADR
- školenie vodičov AETR (Európska dohoda o práci osádok vozidiel v medzinárodnej cestnej doprave)
- školenie bezpečnostných poradcov v zmysle Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID)
- školenie bezpečnostných poradcov v zmysle Európskej dohody o medzinárodnej preprave nebezpečného tovaru po vnútrozemských vodných cestách (ADN)
- poskytovanie služieb externého bezpečnostného poradcu ADR, RID, ADN a IATA DGR (preprava nebezpečného tovaru v leteckej doprave).

Na odovzdávaní skúseností sa podieľa kolektív expertov dlhodobo sa profesijne zaoberajúci problematikou prepravy nebezpečných vecí, ako aj tím špecialistov, spolupodieľajúci sa na pravidelnom vydávaní slovenského znenia Dohody ADR.

2.3 ČESMAD Slovakia

Združenie ČESMAD Slovakia (ďalej len „združenie“) je najvplyvnejšie záujmové združenie na Slovensku profesijne orientované na cestnú dopravu. Združuje takmer 900 členov, podnikateľov v oblasti medzinárodnej a vnútroštátnej cestnej dopravy [55].

Združenie je oprávnené na základe poverenia Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR na výkon školenia vodičov a bezpečnostných poradcov podľa Európskej dohody o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí – ADR.

Združenie je členom Medzinárodnej únie cestnej dopravy (ďalej len „IRU“).

Na základe záručnej zmluvy s IRU je združenie ČESMAD Slovakia záručným združením v zmysle Dohovoru TIR, čo ho oprávňuje vydávať dopravcom karnety TIR

Karnet TIR – medzinárodný tranzitný colný doklad platný v signatárskych krajinách Dohovoru TIR. Vozidlá signatárskych štátov sú jednoduchšie colne odbavované na hraniciach, keďže nie sú podrobované colným prehliadkam. Colná prehliadka sa vykonáva iba na colnom úrade vysielajúcej a prijímajúcej krajiny. SR pristúpila k Dohovoru TIR v roku 1993 [27].

Členstvo v medzinárodnej organizácii Transfrigoroute International umožňuje združeniu podieľať sa aj na revízii Dohovoru ATP, ktorý sa zaoberá prepravou rýchloskaziteľného tovaru.

Združenie ČESMAD, v spolupráci so Žilinskou univerzitou Fakultou prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, každoročne preškoľuje odborníkov v oblasti medzinárodnej cestnej dopravy.

Školenie odbornej spôsobilosti v cestnej osobnej a nákladnej doprave

Školenie poskytuje vedomosti z oblasti občianskeho, obchodného, daňového práva, z oblasti riadenia podniku, poskytuje prehľad informácií o technických normách a aspektoch bezpečnej prevádzkovania dopravy. Podnikanie v oblasti cestnej motorovej dopravy patrí podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) medzi koncesované živnosti. V prílohe č. 3 k tomuto zákonu sa na preukázanie spôsobilosti podnikat' v tomto odvetví vyžaduje osvedčenie o odbornej spôsobilosti a doklad o finančnej spoľahlivosti [44]. Podľa § 3 zákona o cestnej doprave sa na preukázanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie medzinárodnej cestnej dopravy vyžaduje úspešné vykonanie písomnej skúšky pred skúšobnou komisiou [39].

Skúšobné komisie zriaďuje Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR pre jeden alebo pre niekoľko krajov.

Tomu, kto vykonal skúšku alebo bol uznaný za odborne spôsobilého bez vykonania skúšky, živnostenský úrad vydá na návrh skúšobnej komisie osvedčenie. Osvedčením sa preukazuje odborná spôsobilosť pri udeľovaní povolenia podnikat' v cestnej doprave.

Školenie ADR pre vodičov

Základné školenie pre vodičov prepravujúcich nebezpečné veci v iných ako cisternových vozidlách.

Školenie bezpečnostných poradcov

Podľa Dohody ADR každá organizácia, ktorej činnosť zahŕňa dopravu, alebo sa vzťahuje na balenie, nakládku, plnenie alebo vykládku nebezpečných

vecí, musí vymenovať aspoň jedného bezpečnostného poradcu. Poradca musí byť držiteľom osvedčenia o odbornom školení platnom na cestnú dopravu.

Obsah školenia je daný bodom 1.8.3. Dohody ADR. Školenie trvá 5 dní a je ukončené skúškou pred komisiou menovanou Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, skúška pozostáva z testu, otvorených otázok a zo štúdie.

Školenia o Dohovore TIR

Školenie povinné pre pracovníkov zabezpečujúcich prepravu tovaru podľa Dohovoru TIR.

Vzdelávanie vodičov v medzinárodnej cestnej doprave

Školenie profesionálnych vodičov pôsobiacich v medzinárodnej cestnej preprave je vhodné pre firmy, ktoré sa zaujímajú o zvyšovanie a overovanie odbornosti svojich vodičov.

Školenie Dohovor CMR

Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR). Vzťahuje sa nakaždú zmluvu pri cestnej preprave zásielok za úhradu realizovaných v rámci medzinárodnej kamiónovej dopravy, ak miesto prevzatia zásielky a miesto dodania zásielky je v dvoch rôznych štátoch, z ktorých aspoň jeden je zmluvným štátom Dohody CMR [37].

2.4 DEKRA kvalifikácia a poradenstvo s.r.o.

Na Slovensku úspešne pôsobí od roku 2006. Spoločnosť je súčasťou nemeckej skupiny DEKRA AG, ktorá sa radí k medzinárodným lídrov v oblasti odborného vzdelávania [58].

Spoločnosť DEKRA kvalifikácia a poradenstvo je poverená vykonávať povinné školenia vodičov a bezpečnostných poradcov podľa medzinárodnej Dohody o cestnej preprave nebezpečných vecí (ADR).

Ponúka školenie pre **vodičov** v zmysle dohody ADR:

- základné
- špecializované na prepravu v cisternách
- špecializované na prepravu látok triedy 1
- špecializované na prepravu látok triedy 7
- obnovovacie (v poslednom 5 roku)

Školenie **bezpečnostných poradcov** ADR

- základné
- obnovovacie

Školenie **ostatných osôb** podieľajúcich sa na preprave nebezpečných vecí

- školenie pre administratívnych pracovníkov, dispečerov a manažment
- školenie pre pracovníkov zúčastnených na činnostiach spojených s nakládkou, vykládkou a inou manipuláciou s nebezpečnými vecami.

2.5 Európsky vzdelávací inštitút n.o.

Európsky vzdelávací inštitút n.o. (ďalej len „EVI“) - moderná nezisková, nezávislá organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby v oblasti vzdelávania.

EVI ponúka vzdelávacie aktivity prispôbené praktickým potrebám záujemcov, ktoré zapadajú do koncepcie ďalšieho a celoživotného vzdelávania v oblasti cudzích jazykov, manažmentu, ale aj iného odborného vzdelávania uprednostňovaného na súčasnom trhu práce [72].

Logistika v praxi

Seminár je určený pre pracovníkov s potrebou získať alebo rozšíriť si obzor v oblasti logistiky.

Absolvent seminára sa orientuje v základných súvislostiach a zákonitostiach dodávateľského reťazca, ako aj v jednotlivých procesoch logistiky.

Úspešní účastníci získajú certifikát potvrdzujúci účasť na seminári.

Nákladový controlling v logistike

Kurz je určený pre manažérov nákupu a vedúcich logistiky a skladového hospodárstva. Hlavným cieľom je poskytnúť účastníkom návod ako správne posúdiť a rozhodnúť o efektívnosti a správnosti investícií.

Filozofia EVI rešpektuje princípy garantované certifikátom kvality ISO 9001: 2000., ktorý reprezentuje nielen systém, ale aj profesionálny profil spoločnosti. EVI je členom Asociácie inštitúcií vzdelávania dospelých v SR.

2.6 DAC Consulting, spol. s r.o.

Spoločnosť poskytuje špecializované vzdelávacie aktivity v rámci profesijného vzdelávania. Na školeniach a seminároch v oblasti colnej problematiky a spotrebných daní sa podieľajú odborníci a špecialisti z danej oblasti [56].

Kurz colného deklaranta - colná problematika pre začiatočníkov

je určený najmä pre pracovníkov, ktorí začínajú pracovať v oblasti colnej deklarácie. Účastník získa prehľad v oblasti colnej problematiky, naučí sa orientovať sa v colných predpisoch, vyplňovať a podávať colné vyhlásenia, ako aj orientovať sa v základoch práce s colným sadzobníkom pri zatried'ovaní tovaru.

Školenie **Úvod do colnej problematiky** je určený najmä pre pracovníkov a manažérov logistiky. Účastníci sa oboznámia s colnými predpismi uplatňovanými pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru. Získané vedomosti im pomôžu orientovať sa v colnej problematike.

Colná problematika pre pokročilých - konzultačný seminár je určený pre záujemcov o hlbšie vedomosti v oblastiach, kde sa uplatňujú colné predpisy.

INTRASTAT - aktuálne novinky

INTRASTAT

Vstupom Slovenska do EÚ pribudli colným orgánom ako aj dovozcom a vývozcom nové úlohy. Pohyb tovaru medzi štátmi EU už nesleduje Colný úrad, ale je nahradený štatistickým zisťovaním INTRASTAT-SK. Zisťovaním údajov pre systém INTRASTAT-SK bol poverený Štatistický úrad SR, ktorý získané údaje využíva pre zostavovanie štatistiky zahraničného obchodu [29].

Školenie je určené pracovníkom, ktorí v dopravných, zasielateľských spoločnostiach zodpovedajú za vedenie evidencií súvisiacich s pohybom tovaru, ktorý je predmetom obchodných transakcií medzi členskými štátmi EÚ, alebo iných pracovníkov, ktorí zodpovedajú za zostavovanie hlásení INTRASTAT.

Cieľom jednodňového školenia je oboznámiť účastníkov s aktuálnymi novinkami v legislatívnych úpravách INTRASTATU a s jej správnym uplatňovaním v praxi.

Spotrebné dane - orientujte sa v problematike

Spotrebné dane predstavujú nepriame dane selektívneho charakteru, ktoré sa vzťahujú len na vybraný druh tovaru.

Vyberajú sa len na jednom stupni, a to buď pri vyskladnení vybraného druhu tovaru od výrobcu, alebo pri preprave alebo dovoze na územie Slovenskej republiky. Správu spotrebných daní vykonávajú colné úrady. Postup colných úradov pri správe spotrebných daní upravujú jednotlivé zákony o spotrebných daniach a tiež procesný zákon, ktorým je Daňový poriadok [95].

Školenie je určené obchodníkom, manažérom, pracovníkom v logistike, ktorí sa podieľajú na výrobe, predaji, skladovaní, výrobnej spotrebe alebo na preprave tovaru, ktorý je predmetom spotrebnej dane.

Účastníci sa oboznámia s legislatívou upravujúcou oblasť spotrebných daní a s jej správnym uplatňovaním v praxi.

Oboznámte sa s legislatívou upravujúcou oblasť spotrebných daní a s jej správnym uplatňovaním v praxi.

INCOTERMS 2010 - pravidlá a ich správne uplatňovanie v praxi

Incoterms (*International Commercial Terms*) je súbor medzinárodných pravidiel pre označenie dodacích podmienok pre tovar prepravovaný od predávajúceho ku kupujúcemu.

Súbor pravidiel vytvorila Medzinárodná obchodná komora pre odstránenie rozdielností obchodných zákonníkov rôznych krajín. Od svojho vzniku v roku 1936 až doteraz prešiel tento súbor pravidiel viacerými zmenami, vyplývajúcimi zo zmien v medzinárodnom obchode [30].

Od 1. januára 2011 je v platnosti už ôsme vydanie označované Incoterms 2010.

Dodacie podmienky sú dôležitou náležitosťou kúpnej zmluvy v medzinárodnom obchode. Určujú povinnosti predávajúceho a kupujúceho, ktoré súvisia s dodávkou a prevzatím tovaru.

Školenie je určené najmä pre obchodníkov, manažérov, pracovníkov logistiky a iných pracovníkov, ktorí sa podieľajú na realizovaní zahraničnoobchodných aktivít firmy, ako aj pre pracovníkov na úseku colnej deklarácie.

2.7 VIK s.r.o.

Spoločnosť VIK s.r.o. je etablovaná vzdelávacia inštitúcia, ktorá sa od svojho založenia v roku 1996 zameriava na profesijne orientované školenia, semináre a kurzy [99].

Pre oblasť logistiky ponúka nasledovné široké spektrum vzdelávacích aktivít:

INCOTERMS 2010 – medzinárodné pravidlá pre výklad dodacích položiek

Seminár objasňuje medzinárodné pravidlá pre výklad dodacích podmienok Incoterms a ich jednotlivých doložiek, povinnosti predávajúceho a kupujúceho, vplyvy doložiek podmienok INCOTERMS na uzatvorenie obchodnej transakcie. Oboznámi účastníkov so základnými prepravnými dokumentmi.

Colný deklarant

Súčasťou zahranično-obchodnej hospodárskej politiky štátu je colná politika, ktorú predstavuje súhrn zásad, noriem a opatrení.

Dôležitým zdrojom príjmov štátneho rozpočtu je clo, určitá forma dane ktorú štát ukladá pri prechode tovaru cez jeho colnú hranicu. Problematiku rieši colný zákon. Tento zákon upravuje pravidlá a postupy zaobchádzania s tovarom, ktorými sa zabezpečuje uplatňovanie opatrení vydaných na základe osobitných predpisov pre pohyb tovaru medzi colným územím Európskej únie a tretími štátmi na území Slovenskej republiky a opatrení na zabránenie protiprávnemu konaniu osôb pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru medzi úniou a tretími štátmi na území Slovenskej republiky [40].

Colné vyhlásenie je prejav vôle deklaranta, ktorým navrhuje prepustiť tovar do príslušného colného režimu. Colné vyhlásenie podáva deklarant.

Deklarant je osoba, ktorá podáva colné vyhlásenie vo vlastnom mene, alebo osoba, v mene ktorej sa colné vyhlásenie podáva. Zodpovedá za splnenie povinností uložených v colnom konaní.

Cieľom školenia je poskytnúť účastníkom informácie o colných a daňových predpisoch, s ktorými sa firma stretne pri realizácii obchodných transakcií.

Školenie je určené pracovníkom obchodných, výrobných, špedičných, deklaračných firiem, ktorí pripravujú colné doklady v dovoze, vývoze, v tranzite, vystupujú v colnom konaní, resp. v iných konaniach colných orgánov.

Skladové hospodárstvo

Cieľom školenia je poskytnúť základné vedomosti o skladovom hospodárstve podniku, skladových činnostiach, skladovej agendy. Oboznámi sa zo základným princípom prevádzkovania colného skladu a s tým súvisiacimi predpismi. Nezbytnou súčasťou práce v sklade je aj dodržovanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Schválený hospodársky subjekt

Európska únia je **colnou úniou**, ktorej **hlavnou charakteristikou** je uplatňovanie rovnakých spoločných pravidiel a colných sadzieb voči štátom ktoré nie sú členom EÚ a neuplatňovanie ciel a iných obmedzení v obchode medzi členskými štátmi.

Štatút **Schválený hospodársky subjekt (ďalej len „SHS)** bol zavedený Európskym spoločenstvom s cieľom zlepšiť bezpečnosť medzinárodného obchodu a zároveň zabezpečiť proces dodávateľského reťazca v súlade s bezpečnostnými štandardmi Svetovej colnej organizácie (WCO). Držiteľ osvedčenia SHS je preverený zo strany colných orgánov ktoré, po náročnom procese certifikácie, potvrdzujú že držiteľ osvedčenia a jeho obchodná činnosť vyhovuje náročným bezpečnostným a colným požiadavkám Európskeho spoločenstva.

Európska Komisia uverejňuje zoznam hospodárskych subjektov, ktoré boli certifikované na svojej web stránke, rozdelených podľa členských štátov a typu AEO.

Jednodňový seminár zameraný na zvládnutie certifikačného procesu, realizáciu fáz projektu, prípravu podkladov, spracovanie príloh k žiadosti, vyplnenie samohodnotiaceho dotazníka. Podmienky získania certifikátu, kto môže žiadať o SHS, význam a kritériá pre udelenie certifikátu, legislatíva, výhody SHS, poznatky a príklady z praxe.

Spracovanie nákladových listov CMR

Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (ďalej len „CMR“) sa vzťahuje na každú zmluvu o preprave zásielok za odplatu cestným vozidlom, ak miesto prevzatia zásielky a predpokladané miesto jej dodania, ako sa uvádza v zmluve, ležia vo dvoch rôznych štátoch, z ktorých aspoň jeden je zmluvným štátom tohto Dohovoru. Toto ustanovenie platí bez ohľadu na trvalé bydlisko a štátnu príslušnosť strán [37].

Účastník kurzu získa informácie o rozsahu a použití Dohovoru CMR, o celom procese uskutočnenia prepravy tovaru, o zodpovednosť dopravcu, colných predpisoch a pod.

Elektronické colné konanie

Finančná správa SR umožňuje deklarantom podávať elektronické colné dokumenty pri vývoze a dovoze tovaru a realizovať elektronickú komunikáciu pri colnom konaní. Elektronické colné dokumenty musia spĺňať podmienky technickej špecifikácie zverejnenej na internetovej stránke finančnej správy a musia byť opatrené zaručeným elektronickým podpisom. Elektronické colné vyhlásenie musí byť doručené finančnej správe prostredníctvom bezpečnej komunikácie, ktorú zabezpečujú schválení operátori.

Nový systém tak zjednodušil, zrýchlil a skoordinoval na území Európskeho spoločenstva colné konanie [66].

Seminár je určený pre deklarantov spoločností, ktoré sa podieľajú na dovoze a vývoze tovaru a majú záujem colné konanie realizovať elektronicky.

2.8 WIFI-Slovakia s. r. o.

WIFI Slovakia je výhradným partnerom a reprezentantom know-how WIFI Rakúsko, najväčším inštitútom ďalšieho vzdelávania v Rakúsku. Na Slovensku pôsobí od roku 2008 a v ponuke má predovšetkým vzdelávacie aktivity zamerané na ďalšie profesijné vzdelávanie [102].

Jednou z tém, ktorej sa v rámci vzdelávacích aktivít venujú je aj logistika a s ňou súvisiace procesy.

Ponúkané kurzy a tréningy sú určené skladníkom, skladovým odborníkom, vedúcim skladov, plánovačom, ako aj vedúcim výroby, nákupcom a všetkým tým, ktorí majú záujem osvojiť si vedomosti z logistiky.

Distribučná logistika

Kurz objasňuje funkciu distribúcie, kritické miesta distribúcie a jej väzbu medzi dopravou, logistikou a marketingom. Kurz je určený majiteľom, manažérom a riaditeľom logistických spoločností, dispečerom a pracovníkom ktorí sa podieľajú na riadení výroby a expedícií.

Kurz je certifikovaný Komorou logistických audítorov, absolvent obdrží osvedčenie o účasti na kurze.

Odborník v logistike - základný kurz

Základný kurz, v dĺžke trvania 48 hodín, je určený pracovníkom ktorí si chcú osvojiť základné vedomosti z logistiky, a získať informácie o optimálnom

organizovaní logistického podniku. Kurz je ukončený ústnou záverečnou skúškou.

Logistika a "Supply chain management"

Prax ukazuje, že vznik nových oddelení v rozširujúcich sa podnikoch si vyžaduje nové koncepcie a riešenia v manažmente logistiky, čo je často spojené s veľkými problémami. Tento proces si vyžaduje množstvo nových informácií a postupov, s ktorými musia byť pracovníci oboznámení.

Kurz prehľbí doterajšie poznatky účastníkov kurzu a navyše získajú nové potrebné zručnosti. Celý tréning je „šitý“ na potreby účastníkov kurzu.

Dĺžka trvania kurzu je 76 hodín, pričom je rozdelený do 4 modulov a ukončený záverečnou komisionálnou skúškou.

Skladový špecialista - základný kurz

Kurz je určený pre pracovníkov skladu, ktorí majú základné skúsenosti s prácou v sklade a ktorí si chcú ďalej zvýšiť odborné vedomosti, alebo získať vyššiu kvalifikáciu.

Kurz končí ústnou skúškou a po jej úspešnom zvládnutí získajú absolventi osvedčenie, ktoré ich oprávňuje prejsť do ponúkanej vyššej úrovne kurzu Vedúci skladu.

Vedúci skladu - nadstavbový kurz

Kurz je určený pre úspešných absolventov kurzu Skladový špecialista, alebo pre skladových odborníkov s veľmi dobrými skúsenosťami z oblasti skladového hospodárstva. Seminár pomôže absolventom zúročiť skúsenosti z oblasti práce v sklade a pripraví ich na riadiacu funkciu vedúceho skladu. Obsahom kurzu sú aj informácie týkajúce sa riadenia ľudí a motivácie zamestnancov. Kurz je ukončený ústnou skúškou a oprávňuje absolventa prejsť do vyššej úrovne kurzu Manažér skladu.

Manažér skladu - nadstavbový kurz

Sklad je podnikoch a logistických centrách hybnou silou toku tovaru a informácií. Kurz je určený odborníkov s veľmi dobrými vedomosťami z oblasti skladového hospodárstva, ktorí sa na základe odborných vedomostí usilujú o optimalizáciu skladu a majú záujem o získanie vyššej kvalifikácie v odbore.

Metodické postupy pri optimalizácii skladu

Pre absolventov kurzov Skladový špecialista, Vedúci skladu, Manažér skladu alebo pre skladových plánovačov výrobných podnikov zodpovedajúcich za optimalizáciu skladov, ktorí majú záujem zlepšiť pohyb materiálov a zásielok v spoločnosti ponúka spoločnosť WIFI Slovakia kurz Metodické postupy pri optimalizácii skladu.

Účastníci získajú informácie ako profesionálne postupovať pri plánovaní a presadzovaní skladových projektov a ako optimálne organizovať prácu v sklade.

Optimálna efektivita práce v sklade závisí od zosúladenia organizačnej práce a skladovej techniky. Na záver kurzu účastníci vypracujú koncept organizácie práce pre sklad kde pôsobia.

Logistika a skladové hospodárstvo - "Vodičský preukaz"

Kurz určený pre všetkých, ktorí majú záujem pracovať v oblasti skladového hospodárstva a logistiky ponúka účastníkom širokú kvalifikáciu potrebnú pre prácu v skladovom hospodárstve výrobných a logistických podnikov. Kurz sprostredkováva praxou overené odborné vedomosti z oblasti skladového hospodárstva a logistiky.

Kurz je ukončený písomnou a ústnou záverečnou skúškou a úspešní absolventi získajú osvedčenie WIFI - „vodičský preukaz“ odborného pracovníka v logistike a skladovom hospodárstve.

2.9 Forwarding&Transport Education Company s.r.o.

Spoločnosť Forwarding & Transport Education Company s.r.o. je vzdelávacia spoločnosť organizujúca kurzy v oblasti dopravy a zasielateľstva. Nadväzuje na dlhoročnú vzdelávaciu činnosť jej lektorov v školstve, súkromnom aj verejnom sektore [74].

Dohovor CMR

Obsahom seminára sú hlavné informácie týkajúce sa Medzinárodného dohovoru o prepravnej zmluve CMR, poistenia dopravcu, poistenia CMR, poistenia zodpovednosti zasielateľa, poistenia zásielky.

INCOTERMS 2010

Seminár ponúka výklad pravidiel najčastejšie používaných obchodných podmienok v zahraničnom obchode – INCOTERMS, aktualizované a platné od 1.1.2011.

Európska dohoda o preprave nebezpečných vecí (ADR) - základný

Dvojdňové školenie obsahovo zamerané na Dohodu ADR, na základe ktorej je povinný absolvovať školenie k tejto problematike každý pracovník zodpovedný za prepravy nebezpečného tovaru t.j. nielen zamestnanci v dopravných firmách, ale aj u príjemcov a odosielateľov nebezpečného tovaru, skladovateľov, zasielateľov a to nielen v medzinárodnej ale aj vo vnútroštátnej doprave.

Európska dohoda o preprave nebezpečných vecí (ADR) - preškolenie

Všetci pracovníci zodpovední za prepravy nebezpečného tovaru (odosielateľ, príjemca, dopravca, zasielateľ, skladovateľ) sú povinní prejsť

preškolením k tejto problematike pri každej zmene dohody, alebo po uplynutí platnosti absolvovaného základného školenia a oboznámiť sa so zapracovanými zmenami.

Medzinárodná cestná nákladná doprava a zasielateľstvo

Kurz akreditovaný Ministerstvom školstva SR poskytujúci ucelený prehľad o veľmi rozsiahlej problematike medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy a problematike zasielateľských firiem. Kurz je určený zamestnancom spoločností vykonávajúcich cestnú nákladnú dopravu, pracovníkom zasielateľských firiem, pracovníkom dopravných oddelení firiem, ktoré exportujú alebo importujú tovar do a zo zahraničia, pracovníkom logistiky.

Colná problematika

Dvojdňový kurz určený všetkým, ktorí sa potrebujú zorientovať v colnej problematike pri dovoze a vývoze tovaru. Zmeny od 1.1.2011 pri vstupe tovaru na colné územie a výstupe tovaru z colného územia - elektronické predbežné colné vyhlásenie.

Úvod do problematiky medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy

Kurz pre všetkých ktorý potrebujú preniknúť do cestnej nákladnej dopravy.

Zasielateľstvo

Základný kurz o problematike zasielateľstva.

Preprava nebezpečných vecí po železnici – Dohoda RID

Kurz určený pre všetkých odosielateľov, príjemcov, zasielateľov atď., ktorí sa zúčastňujú prepravy nebezpečných vecí po železnici.

Preprava nebezpečných vecí po vnútrozemských vodných cestách - Dohoda ADN

Kurz určený pre všetkých odosielateľov, príjemcov, zasielateľov, skladovateľov atď., ktorí sa zúčastňujú prepravy nebezpečných vecí po vnútrozemských vodných cestách.

Preprava nebezpečných vecí po mori - IMDG Code

Základný kurz určený pre všetkých odosielateľov, príjemcov, zasielateľov atď., ktorí sa zúčastňujú prepravy nebezpečných vecí námornou dopravou.

Preprava nebezpečných vecí leteckou dopravou - IATA DGR

Základný kurz určený pre všetkých odosielateľov, príjemcov, zasielateľov atď., ktorí sa zúčastňujú prepravy nebezpečných vecí v leteckej doprave.

Upevnenie tovaru na vozidle

Upevnenie tovaru je problematika úzko súvisiaca s bezpečnosťou nákladnej cestnej prepravy.

Nesprávne ukotvený náklad môže pri ohroziť nie len posádku vozidla, ale aj ostatných účastníkov cestnej premávky.

Na Slovensku sa zaškoľovanie vodičov často podceňuje. Kurz sprostredkováva Európske pokyny najlepšej praxe pre upevnenie nákladu v cestnej doprave, ktoré odkazujú na dva rôzne modely pre výpočet viazacích síl. Na Slovensku minimálne požiadavky na počet, rozmiestnenie a pevnosť viazacích bodov pre vozidlá s valníkovou karosériou nad 3,5 t definuje norma STN EN 12640. Cieľom kurzu je, aby si účastníci osvojili pokyny na bezpečné upevnenie nákladu a tým predchádzali škodám , príp. minimalizovali škody na tovare a zabezpečili bezpečnú prepravu nákladu.

Riešenie sporov pri realizácii prepravných zmlúv

Medzi obchodnými partnermi v cestnej nákladnej doprave a zasielateľstve dochádza k množstvu nejasností vyplývajúcich z neznalosti právnych noriem, ktoré regulujú túto oblasť. Ich neznalosť potom komplikuje riešenie vzniknutých sporov z hľadiska zodpovednosti za vznik škody na zásielke a z neskorého doručenia zásielok.

Školenie ponúka prehľadné informácie o obchodných vzťahoch, o právnych vzťahoch a dôsledkoch súvisiacich so zasielateľskou zmluvou. Účastníci získajú poznatky o povahe a základných princípoch Dohovoru CMR. Predmetom školenia sú aj témy týkajúce sa zodpovednosti dopravcu, súdnych sporov, právneho vymáhania dopravného apod.

Režimy práce osádok v cestnej nákladnej doprave

Dodržiavanie pracovnej legislatívy je intenzívne kontrolované vo všetkých členských krajinách únie a prípadné pokuty za jej nedodržanie značné. Príchodom digitálneho tachografu sú kladené vyššie nároky na organizáciu práce vodiča z povolania s čím úzko súvisí aj bezpečnosť cestnej premávky. Pracovné režimy vodičov výrazne ovplyvňujú aj efektívnosť dopravy. Obsahom školenia je legislatíva SR a EÚ v oblasti sociálnej.

Účastníci sa zoznámia s obsahom Dohody AETR – Európskej dohody o práci osádok vozidiel v medzinárodnej cestnej doprave, ktorá presne vymedzuje podmienky pre profesionálnych vodičov a ich zamestnávateľov.

Digitálny tachograf

Zariadeniu digitálny tachografov sa venuje jedno z ďalších školení organizovaných spoločnosťou Forwarding&Transport Education Company.

Na základe nariadenia Rady Európy a Európskeho parlamentu č. 561/2006/ES o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy (ďalej len „AETR“) vyplýva povinné zavedenie

digitálnych záznamových zariadení - tachografov. Od 1.5.2006 všetky novoregistrované vozidlá musia byť vybavené už len digitálnym tachografom.

English weekend - Anglický jazyk v doprave a zasielateľstve

Kurz je určený všetkým pracovníkom v ktorých pracovnej náplni je komunikácia so zahraničím. Užšie sa zameriava na odbornú terminológiu používanú pri výkone logistických činností.

2.10 Vzdelávacie a konferenčné centrum INTENZÍVA, s. r. o.

Súkromná nezávislá spoločnosť so štrnásťročnou históriou. Vzdelávacie a konferenčné centrum Intenzíva, s.r.o. (ďalej len „VKC Intenzíva“) má zavedený systém manažérstva kvality podľa normy ISO 9001:2008 a je držiteľom aj medzinárodného certifikátu kvality pre vzdelávacie inštitúcie Q For.

Spoločnosť sa špecializuje na oblasť ďalšieho vzdelávania aj v oblasti logistiky [101].

Seminár **Logistika distribúcie a skladovania** poskytne účastníkovi prehľad o moderných logistických a informačných technológiach pre distribúciu, skladovanie a manipuláciu.

Manažment logistiky

Seminár ponúka prehľad princípov a metód používaných v modernej logistike, spolu s postupom ako organizovať logistiku vo firme.

Logistika výroby – plánovanie a riadenie

Absolvent sa naučí pracovať s úplnou štruktúrou systému plánovania a riadenia výroby Získa prehľad o štandardných i špecifických plánovacích

postupoch, systémoch pokročilého plánovania a metódach pre rozvrhovanie výroby.

Logistický audit

Absolvent získa prehľad o možnostiach, ktoré firme prináša logistický audit. Naučí sa správne chápať hlavnú úlohu a účel logistického auditu a získa návod ako pripraviť logistický audit v spoločnosti kde pracovne pôsobí.

Logistika v praxi

Seminár, organizovaný VKC Intenzíva je určený manažérom nákupu a logistiky, vedúcim odboru logistiky, nákupu a skladového hospodárstva, vedúcim výroby, ktorí potrebujú poznať ucelenejší pohľad na logistiku.

V spolupráci so spoločnosťou PQL poradenství pro kvalitu a logistiku s.r.o Česká republika ponúka VKC Intenzíva vzdelávacie programy Logistickej akadémie.

Vzdelávacie programy Logistickej akadémie sú certifikované Komorou logistických audítorov, ktorá patrí medzi vrcholových garantov logistickej odbornosti v SR.

Absolvent jednotlivých modulov vzdelávania môžete získať niektorý z nasledovných logistických titulov, písaných za menom:

- PLog - Prevádzkový logistik
- MLog - Manažér logistiky
- TLog - Technológ logistiky
- CLog - Konzultant a tréner logistiky
- ALog - Audítor logistiky

2.11 Zväz logistiky a zasielateľstva Slovenska

V roku 1992 vzniklo profesijné združenie zasielateľských firiem SR Zväz zasielateľov Slovenska. V roku 2002 sa združenie transformovalo na Zväz logistiky a zasielateľstva SR (ďalej len „ZLZ SR“) [104].

ZLZ SR je právnickou osobou združujúca podnikateľov, ktorí podnikajú v oblasti logistiky a zasielateľstva, spĺňajú všetky podmienky pre výkon tejto profesie podľa Zákona o živnostenskom podnikaní, súhlasia s cieľmi ZLZ SR a zaviazali sa dodržiavať Stanovy ZLZ SR. Ďalšie subjekty, ktoré majú s odborom zasielateľstva a logistiky spoločné záujmy, sa môžu stať pridruženými členmi (napr. Žilinská univerzita, stredné školy, vydavateľstvá) Zväz vydal Všeobecné zasielateľské podmienky, podľa ktorých pracuje väčšina zasielateľských organizácií v SR.

Členstvo ZLZ SR vo významných združeniach:

- ◆ CLECAT - Európska organizácia pre zasielateľstvo a logistiku (European organisation for forwarding and logistics)
- ◆ FIATA - Medzinárodné združenie národných zväzov zasielateľov (International federation of freight forwarders associations)
- ◆ ICC - Medzinárodná obchodná komora Slovensko

Zväz sa podieľa na zabezpečovaní odborných seminárov, prednášok, panelových diskusií v oblasti logistiky.

Odborné komisie zväzu sa na svojich pravidelných rokovaníach venujú príprave horeuvedených vzdelávacích aktivít, kde sa odborníci z celého spektra členských firiem /z celého územia SR/ vyjadrujú k problematike a vytvárajú tak odbornú bázu pre skvalitnenie vzdelávania.

V spolupráci s Fakultou prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „F PEDAS“) organizuje kvalifikačný kurz "Podnikanie v zasielateľstve a v cestnej doprave" a každoročne organizuje medzinárodnú konferenciu "Úloha zasielateľa v medzinárodnom obchode".

Podieľa sa na medzinárodnej konferencii EUROKOMBI.

Pri zabezpečovaní výučby zasielateľstva zväz spolupracuje so Žilinskou univerzitou v Žiline a strednými odbornými školami.

FIATA najväčšia nevládna medzinárodná organizácia v oblasti logistiky a zasielateľstva, založená 31.5.1926 vo Viedni 16 -timi národnými zasielateľskými zväzmi, združujúca približne 35.000 zasielateľských firiem, ktoré zamestnávajú cca 8.000.000 ľudí zo 119 krajín, čo predstavuje cca 75% podnikateľov v danej oblasti

Táto organizácia je uznávaná vládnyimi úradmi, ako aj ďalšími nevládnymi organizáciami, ktorých predmetom činnosti je aj doprava.

V rámci podpory rozvoja vzdelávania v oblasti logistiky a zasielateľstva FIATA rozbehla projekt „FIATA program odbornej prípravy“ v rámci ktorého má celosvetovo pripravovať profesionálov pre odvetvie logistiky a zasielateľstva. Zároveň tak poskytla všetkým krajinám sveta informáciu, čo najvýznamnejšia organizácia v oblasti logistiky a zasielateľstva považuje za štandard pri príprave odborníkov.

FIATA certifikát predstavuje pre vlastníka doklad o vzdelaní platný v danom priemyselnom odvetví na celom svete.

Od 1.1.1996 do 14.3.2012 bolo vydaných celosvetovo 7457 diplomov FIATA.

ZLZ SR v spolupráci s F PEDAS v marci 2012 revalidoval študijný program **FIATA DIPLOMA v zasielateľstve**.

Žilinská univerzita F PEDAS je organizácia akreditovaná Zväzom logistiky a zasielateľstva SR pre vykonávanie vzdelávania za účelom získania certifikátu s celosvetovou platnosťou - FIATA DIPLOMA.

Kurz je tiež akreditovaný v rámci celoživotného vzdelávania Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR – číslo akreditácie: 0494/2009/567/1. a úspešným absolventom je vydané osvedčenie s celoštátnou platnosťou.

Trvanie kurzu je 240 vyučovacích hodín vrátane niekoľkých odborných exkurzií.

Kurz je určený pre účastníkov zo zasielateľských, logistických a dopravných organizácií s minimálne úplným stredoškolským vzdelaním s maturitou a minimálne jednoročnou odbornou praxou.

Obsah vzdelávania je v súlade s používaným svetovým štandardom vzdelávania pod gestorstvom svetovej organizácie FIATA.

Po úspešnom absolvovaní kurzu je možné prostredníctvom ZLZ SR požiadať FIATA o vydanie certifikátu **FIATA DIPLOMA – Špedičný expert**.

2.12 Študijný program Logistika na vysokých školách

Dňa 30. marca 2009 MŠ SR rozhodlo o zaradení nového študijného odboru „Logistika“ do sústavy študijných odborov Slovenskej republiky.

Ekonomická univerzita v Bratislave

V súčasnosti najväčšia univerzita v SR, zabezpečujúca komplexné a ucelené vzdelanie v študijných programoch na všetkých stupňoch štúdia. Študenti po absolvovaní bakalárskeho štúdia môžu pokračovať v 2-ročnom inžinierskom štúdiu v akreditovaných študijných programoch.

V rámci študijných odborov Fakulty podnikového manažmentu univerzita ponúka študijný program inžinierskeho štúdia Manažment výroby a logistika. Obsahové zameranie štúdia vychádza obsahovo z jadra znalostí študijného odboru a je diferencované podľa jednotlivých študijných programov, doplnené o ďalšie predmety. Štúdium je ukončené štátnou skúškou a obhajobou záverečnej práce. Jeho absolvent získa titul „inžinier“.

Absolvent študijného programu nájde uplatnenie v podnikaní vo výrobe, pri organizácii výrobných stratégií podniku, príprave novej produkcie, v obsluhu výroby, povýrobných službách, v manažmente kvality a logistických procesoch podniku (manažér špecialista) [65].

3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV VÝSKUMU

Ponuka vzdelávacích aktivít je veľmi široká, čo vyplýva aj z konštatovania, že Bratislava je vzdelanostným centrom Slovenska. Silná koncentrácia vzdelávacích ustanovizní v oblasti Bratislavy pramení najmä z veľkej koncentrácie obyvateľstva, podnikov a zamestnávateľov v tomto regióne. Inštitúcie využívajú vo vzdelávaní dospelých a odbornej príprave metodické postupy, ktoré sú bežne používané v dennom štúdiu na stredných a vysokých školách. Niektoré svoje vzdelávacie aktivity uskutočňujú aj metódami aktivizujúcimi, napr. práca v malých skupinách, semináre, workshopy, výučba pomocou počítačov, dištančné vzdelávanie, a pod. a v poslednom období veľmi obľúbeným zážitkovým vzdelávaním. Tieto metódy prenikli na trh vzdelávania spolu so vznikom súkromných vzdelávacích inštitúcií, ktoré týmto spôsobom zatriktívili svoju ponuku. Štruktúra vzdelávacej aktivity závisí od cieľa vzdelávacieho programu, resp. kurzu.

Pre prijímaní záujemcov o vzdelávanie sa nie sú zvyčajne stanovené špeciálne požiadavky. Záujemcovia sú zaradení do vzdelávacej aktivity na základe prihlášky. Pokiaľ je vzdelávanie orientované na špecializáciu, rozširovanie spôsobilostí môže byť stanovená podmienka prijatia (napr. ukončenie povinnej školskej dochádzky, maturita, odborná stredná škola, prax v odbore,...).

Cieľové skupiny sú definované v projekte vzdelávacej aktivity v nadväznosti na cieľ vzdelávania. Vzdelávanie je určené pre občanov od 18 rokov veku, ale aj mladších, podľa ich potreby. Všeobecne platí, že každý má právo vzdelávať sa podľa svojho uváženia a možností v každom veku svojho života.

Ďalšie vzdelávanie dospelých je spravidla financované účastníkmi vzdelávacej aktivity. Výnimku tvoria vzdelávanie zabezpečované zo strany zamestnávateľa, alebo zamestnancov štátnej správy. Osobitným vzdelávaním je vzdelávanie občanov pre trh práce financované z verejných zdrojov.

Tabuľka č. 4: Zdroje financovania ďalšieho vzdelávania v roku 2009 a 2011

Zdroje financovania ďalšieho vzdelávania v EUR		
Zdroje financovania	r. 2009	r. 2011
Účastníci vzdelávania	12 609 756,69	10 560 686,06
Súkromné podniky	12 003 068,85	16 319 293,37
Verejný sektor/úrad práce, rozpočty obcí a VUC	5 930 312,75	2 269 385,97
Zo štátneho rozpočtu	6 662 730,15	7 430 337,28
Z prostriedkov nadácií a nezisk. organizácií	597 624,92	323 395,78
Z prostriedkov EU	14 944 646,84	16 600 989,35
Iné zdroje	503 206,31	1 425 153,84
SPOLU	53 251 346,51	54 929 241,65

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, Štatistické zisťovanie za rok 2009, a rok 2011

Ako možno vidieť v tabuľke č. 5 v porovnaní s rokom 2009 v roku 2011 nastal pokles prostriedkov vynaložených samotnými účastníkmi vzdelávania asi o 16,3%. Na druhej strane výdavky zo strany zamestnávateľov výrazne stúpili. Zamestnávatelia investovali do vzdelania svojich zamestnancov o 4 316 224,52 EUR, čo predstavuje navýšenie o 36%. Najväčší podiel na financovaní VD majú jednoznačne programy Európskej únie. Oproti predchádzajúcemu obdobiu je znateľný výrazný pokles financovania zo strany verejného sektoru. Pokles o 61,2% je značný a je odrazom úrovne fungovania sociálneho systému spoločnosti.

Pri porovnaní zdrojov financovania vzdelávacích aktivít organizovaných inštitúciami uvedenými v tejto práci musíme konštatovať, že najväčší podiel na financovaní ďalšieho vzdelávania majú práve zamestnávatelia.

Tabuľka č. 6: Zdroje financovania VA pre potreby logistiky, rok 2012

Zdroje financovania VA - percentuálny podiel /v %					
	účastníci vzdelávania	zamestnávateľia	verejný sektor	prostriedky EÚ	Iné zdroje
ADR	0	100			
CSM TREND					neuvedené
ČESMAD					neuvedené
DEKRA					neuvedené
EVI					neuvedené
DAC Consulting	5	95			
VIK	0	100			
WIFI-Slovakia					neuvedené
F&T Education	15	85			
VKC INTENZÍVA					neuvedené
ZLZ SR	4	96			
PRIEMER	4,8	95,2			

Z prehľadu vyplýva, že až 95,2 % finančných prostriedkov je vynaložených zo strany zamestnávateľov na ďalšie profesijné vzdelávanie zamestnancov. Avšak v sledovanom období zaznamenali vzdelávacie agentúry výrazný pokles výdavkov na vzdelávanie zo strany zamestnávateľov, čo veľmi úzko súvisí s účasťou na vzdelávaní.

Zmenou systému v roku 1989 a prechodom na trhovú ekonomiku vzniklo mnoho súkromných spoločností, zaoberajúcich sa dopravou, zasielateľstvom, logistikou, colnou deklaráciou. Na nepripravenosť pracovných síl veľmi rýchlo zareagovali niektoré spoločnosti a začali poskytovať vzdelávanie v tejto oblasti.

Jednou z prvých spoločností, ktorá zaregistrovala medzeru v štátnom vzdelávaní v tejto oblasti a vôbec ako prvá na Slovensku v roku 1993 akreditovala rekvalifikačný kurz Špeditér - zasielateľ v doprave a kurz Colný deklarant bola spoločnosť M&G Spedition, Bratislava. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti bolo zasielateľstvo, služby colnej deklarácie a postupne aj procesy spojené s celou logistikou.

V krátkom časovom horizonte začali vzdelávacie aktivity podobného druhu ponúkať aj ďalšie vzdelávacie inštitúcie v Bratislave, za ktoré možno

spomenúť spoločnosť DAMACO a Akadémiu vzdelávania. Postupom času boli zavedené študijné programy na stredných a vysokých školách.

Výrazným zlomovým bodom bolo prijatie Slovenska do EÚ a procesy s tým spojené. Obrovské zmeny poznačili predovšetkým pracovníkov colných deklarácií a hraničných špedičných pracovísk. Možno konštatovať, že až 95% zamestnancov týchto oddelení bolo prepustených alebo prevedených na iné oddelenie v rámci spoločnosti. Ďalší „úder“ pre vzdelávanie priniesla zo sebou aj hospodárska kríza. Pracovný trh je tak nasýtený a aj z dôvodov šetrenia spoločnosti, predovšetkým menšie spoločnosti, neprejavujú veľký záujem o ďalšie alebo doplnkové vzdelávanie zamestnancov. Samozrejme výnimku tvoria normatívne školenia a kurzy, ktorých absolvovanie je upravené zákonom alebo príslušnou normou.

Podľa vyjadrenia Ing. Vojtka, konateľa a colného poradcu spoločnosti DAC Consulting, spol. s r.o. fenoménom súčasnosti je „nedostatok času“. Napriek tomu, že na výkon práce v oblasti dopravy, zasielateľstva, logistiky sú vynakladané prísnejšie nároky, pre mnohých zamestnávateľov je časovo, ale aj finančne výhodnejšie zaškoliť nového, prípadne preradeného zamestnanca priamo na pracovisku. S týmito, vo väčšine prípadoch nedostatočnými znalosťami problematiky, vykonávajú svoju prácu. Podľa Vojtka takéto riešenie predstavuje manažérske zlyhanie a dôkaz, že vedenie danej spoločnosti nevie doceniť význam kvalitnej odbornej prípravy zamestnancov.

Z tohto dôvodu sa aj ďalšie vzdelávacie inštitúcie domnievajú, že tento fenomén je jeden z atribútov, ktorý v značnej miere ovplyvňuje počet účastníkov vzdelávacích aktivít. Mnohé inštitúcie v sledovanom období zaznamenali pokles v priemere o 25% oproti predchádzajúcemu obdobiu.

Legislatívna úprava minimálnych kritérií potrebných pre výkon prác v oblasti logistiky, zasielateľstva a colnej deklarácie by bolo vhodným riešením tejto situácie.

Pri záverečnom hodnotení účastníkov ďalšieho vzdelávania sa spravidla využívajú písomné a ústne skúšky, testy, v niektorých prípadoch aj skúšky praktické.

V rámci ďalšieho profesijného vzdelávania v súčasnosti pôsobí na území Bratislavy veľké množstvo vzdelávacích ustanovizní, ktoré realizujú kurzy a vzdelávacie programy s rozličným zameraním a obsahom. V súčasnosti však jediným, legislatívou upraveným kritériom posúdenia kvality je akreditácia vzdelávacej aktivity akreditačnou komisiou MŠ SR.

Ak by sme mali zhodnotiť kvalitu vzdelávacích aktivít inštitúcií uvedených v predchádzajúcej časti tejto práce podľa akreditácie, dospeli by som k názoru, že nie je príliš vysoká.

Z uvedeného celkového počtu 62 vzdelávacích aktivít len 2 z nich sú akreditované akreditačnou komisiou MŠ SR. Výstupom akreditovaného vzdelávania sú osvedčenia – certifikáty s celoštátnou platnosťou. V ostatných prípadoch absolventi obdržia osvedčenie, ktoré potvrdzuje účasť na vzdelávacej aktivite. Je potom na zamestnávateľovi či akceptuje dané osvedčenie alebo ho zohľadní pri prijímaní občana do zamestnania. Všeobecne však platí že za pracovníka hovorí vykonaná práca. Preto rozhodnutiu o prijatí nového pracovníka dnes predchádza zložité výberové konanie, ktoré preverí pripravenosť občana na pracovnú pozíciu, s prihliadnutím na existujúce skúsenosti z danej oblasti.

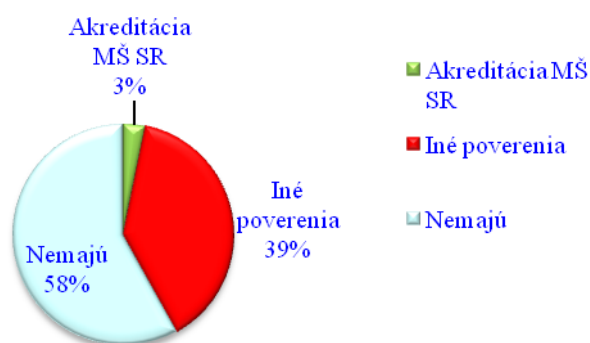
Môžeme však skonštatovať, že za každú uvedenú spoločnosť a úroveň nimi poskytovaných služieb v oblasti ďalšieho profesijného vzdelávania vypovedajú iné atribúty. V mnohých prípadoch, určitou zárukou kvality je doba pôsobenia spoločnosti na trhu vzdelávania. V ďalších prípadoch sú zárukou kvality rôzne medzinárodné dohovory, príp. partnerstvá, členstvá ako v prípade združenia ČESMAD, Zväzu logistiky a zasielateľstva SR, alebo WIFI Slovakia. V prípade povinnosti absolvovať preškolenie v danej problematike vyplývajúcej z legislatívy, určitou garanciou kvality je napr.

poverenie MDPT SR pre vzdelávacie inštitúcie poskytujúce školenia ADR. Niektoré vzdelávacie inštitúcie prezentujú svoju kvalitu zavedením certifikovaného Systému riadenia kvality, ako je to napr. v prípade VKC Intenzíva, ktorá disponuje certifikátom riadenia kvality ISO 9001:2008 ako aj konkrétne na vzdelávanie zameraným certifikátom Q FOR. Garanciu kvality poskytovaných vzdelávacích služieb Európskeho vzdelávacieho inštitútu predstavuje zavedený systém kvality ISO a členstvo v Asociácii inštitúcií vzdelávania dospelých SR.

Tabuľka č.6: Hodnotenie kvality vzdelávacích aktivít vybraných spoločností

Systém hodnotenia kvality					
Vzdel.inštitúcia	Počet vz. aktivít	Akreditácia MŠ SR	Iné syst.kvality, certifikácie	Členstvo	Nemajú
ADR	3	0	3	0	0
CSM TREND	4	0	4	0	0
ČESMAD	6	0	2	0	4
DEKRA	3	0	3	0	0
EVI	2	0	1	1	1
DAC Consulting	6	0	0	0	6
VIK	6	0	0	0	6
WIFI-Slovakia	8	0	0	0	8
F&T Education	17	1	6	0	10
VKC INTENZÍVA	5	0	5	5	0
ZLZ SR	1	0	0	1	1
EU BA	1	1	0	0	0
Celkom	62	2	24	7	36

Graf č.3: Hodnotenie kvality vzdelávacích aktivít

Práve v súvislosti s kvalitou vzdelávania nadnárodné spoločnosti pôsobiace na území EÚ v oblasti logistiky iniciovali stretnutie so zástupcami ZLZ SR. Spoločnosti sa veľmi kriticky vyjadrovali k úrovni vzdelávania na slovenských školách. Konštatovali, že po ukončení procesu výučby prichádzajú absolventi do praxe veľmi slabo pripravení. Okrem teoretických základov, ktoré tiež postrádajú, kvalitné spojenie s praxou je zásadným „kameňom úrazu“.

Spoločnosti prejavili záujem o rokovania s oficiálnymi orgánmi SR v snahe tento stav zmeniť a skvalitniť, pričom pripúšťajú aj svoju finančnú participáciu. Sú toho názoru, že ak sa vo vzdelávaní neprejaví konkrétny vzťah podnikateľského subjektu s konkrétno vybranými študentmi, pre tento subjekt je vzdelávanie málo účinné. So študentmi, ktorí sú vo vzťahu s konkrétnou spoločnosťou, je dôležité vypracovať spôsob praktického vzdelávania počas celej doby štúdia, s poverením konkrétnej zodpovednosti odborných pracovníkov spoločnosti. Rovnako so stanovením termínov, cieľov a pravidiel vyhodnocovaní vzdelávania. Takýto prístup s priamym vstupom do konkrétneho výkonu pod motivovaným odborným dozorom umožní absolventovi výrazne kvalitnejší vstup so praxe.

Táto myšlienka sa stretla s pozitívnym ohlasom aj mnohých menších logistických spoločností, nie len spoločností nadnárodných.

V tejto chvíli sa odohrávajú prvé kontakty s rezortom školstva. Ide o proces ktorý si vyžaduje istý čas, ale v prípade realizácie pôjde o výraznú pomoc hospodárstvu štátu v podobe kvalitne pripravenej pracovnej sily.

ZLZ SR sa s uvedenými myšlienkami zaoberal a podporuje aktivitu spomínaných logistických spoločností.

Pri konštatovaní že Bratislava je centrum vzdelanosti, nie je ľahké zorientovať sa v ponuke vzdelávacích aktivít, ktorá je značne široká.

Ponuky niektorých vzdelávacích inštitúcií sú zamerané len na konkrétne pracovné procesy logistiky. Ako príklad môžeme uviesť spoločnosť ADR, ktorá orientuje svoje aktivity výlučne na vzdelávanie vodičov, bezpečnostných poradcov a iných účastníkov cestnej prepravy nebezpečných vecí.

Z pohľadu obsahu a dĺžky trvania sa javí ako najobširnejší študijný program "Zasielateľstvo podľa modulov FIATA" organizovaný ZLZ SR. Kurz organizačne zabezpečuje Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline. Aj keď prezentácia niektorých modulov daného vzdelávania prebieha aj v Bratislave, dominantne toto vzdelávanie prebieha v Žiline. Z tohto pohľadu sa nejedná priamo o vzdelávaciu aktivitu prebiehajúcu na území Bratislavy. Zárukou kvality by v tomto prípade mal byť samotný ZLZ SR, inštitúcia organizačne zabezpečujúca kurz.

Vzdelávanie, ktoré je ukončené skúškou a zavŕšené získaním certifikátu o nadobudnutí novej kvalifikácie poskytuje len jedna inštitúcia, konkrétne spoločnosť Forwarding&Transport Education Company.

Spoločnosť WIFI Slovakia ponúka osem vzdelávacích aktivít, ktoré sú na seba vzájomne naviazané, v niektorých prípadoch aj účasť na nich podmienené absolvovaním školenia nižšieho stupňa. Aj tu, ako aj v ostatných prípadoch (napr. školenia ADR) sa jedná o doplnujúce, rozširujúce vzdelávanie. Účastník spravidla získa len osvedčenie o absolvovaní danej vzdelávacej aktivity.

Vzhľadom k tomu, že sa vo väčšine prípadov jedná o úzko špecializované druhy školenia, prevažnú časť účastníkov tvoria ľudia, ktorí sú priamo zamestnaní, alebo sa plánujú zamestnať (prijatie je podmienené absolvovaním príslušnej vzdelávacej aktivity) v spoločnostiach poskytujúcich služby v oblasti logistiky. Z tohto dôvodu sa spoločnosti poskytujúce vzdelávanie orientujú vo väčšej miere na získavanie spätných informácií týkajúcich sa kvality samotnej

vzdelávacej aktivity – hodnotenie lektorov, obsahu, skladby, formy, učebných materiálov a celkového organizačného zabezpečenia vzdelávacej aktivity. V dotazníkoch účastníci môžu vyjadriť svoj názor, navrhnúť zlepšenie, doplnenie, a prípadne uviesť aj podnety na zabezpečenie vzdelávacej aktivity, ktorá by sa týkala nimi navrhutej problematiky.

Na území Slovenska v súčasnosti neexistuje účinný systém hodnotenia kvality vzdelávacej aktivity v oblasti neformálneho vzdelávania.

Poskytovanie ďalšieho vzdelávania je voľnou živnosťou a teda vzdelávacie programy môže v súčasnosti poskytovať prakticky každý. Nie sú stanovené ani minimálne štandardy kvality vzdelávacej inštitúcie, ale ani minimálne štandardy pre lektorov ďalšieho vzdelávania, či vzdelávací program. Žiaden zákon týkajúci sa ďalšieho, neformálneho vzdelávania nestanovuje vzdelávacím inštitúciám povinnosť akreditácie vzdelávacích aktivít alebo zavedenia akéhokoľvek systému kvality.

Spoločnosti, inštitúcie, záujemcovia o vzdelávanie sa pri výbere vhodnej vzdelávacej aktivity spravidla riadia odporúčaním spolupracovníkov, známych, alebo osobnou skúsenosťou.

Problém však nastáva v prípade uznávania výsledkov neformálneho vzdelávania na účely nadobudnutia kvalifikácie. Neexistuje proces uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania a informálneho učenia sa. Osvedčenia, ktoré jednotlivci získajú po absolvovaní vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, nemajú vypovedaciu hodnotu. Určitý spôsob riešenia danej situácie sa črtá v realizácii Zákona o celoživotnom vzdelávaní. Nová právna norma definuje národnú sústavu kvalifikácií, ktorá umožní porovnávanie výsledkov rôznych foriem vzdelávania a učenia sa. Zároveň má za úlohu informovať verejnosť o všetkých celoštátne uznávaných kvalifikáciách.

Súčasťou zákona je aj zriadenie podporných nástrojov na lepšie sprístupnenie a sprehl'adnenie informácií o vzdelávacích možnostiach pre občanov.

Popri probléme zabezpečenia overenia kvality vzdelávania a uznávania kvalifikácie sa v tejto oblasti prejavuje značne nedostatočný, možno povedať až absentujúci, systém celoživotného poradenstva pre všetky fázy vzdelávania a aktívneho života každého človeka.

Ďalším problémovým faktorom je zlá previazanosť reálnych potrieb trhu práce a širokospektrálnej ponuky vzdelávacích aktivít.

Pre efektívne fungovanie systému ďalšieho vzdelávania by vzdelávacie inštitúcie privítali inštitúciu schopnú poskytovať prognózy vzdelávacích potrieb na najbližšie roky. Prognózovanie v oblasti vzdelávania na Slovensku existuje prakticky iba v obmedzenej miere. Preto je potrebné venovať sa intenzívnejšie problematike prispôsobenia ponuky vzdelávania potrebám trhu práce.

ZÁVER

Odborníci tvrdia, že v budúcnosti nebude ľudstvo rozdelené na bohatých a chudobných, ale na vzdelaných a nevzdelaných. Aj slovenská spoločnosť začína postupne považovať celoživotné vzdelávanie a jeho kvalitu nielen za individuálnu, rodinnú tému, ale aj za tému, na ktorú sa kladie dôraz pri širších, politických diskusiách.

V slovenskom akčnom pláne pre oblasť vzdelávanie a zamestnanosť sú zadefinované priority a úlohy, ktoré sú kľúčové pri prestavbe tradičnej školy na modernú, ako aj v oblastiach práce s nadanou mládežou, zvýšenia prístupnosti a kvality vysokoškolského vzdelania a otvorenia systému ďalšieho vzdelávania pre čo najväčší okruh občanov.

Práca poskytla pohľad na problematiku celoživotného vzdelávania v regióne Bratislava.

Prvá časť práce je venovaná charakteristike regiónu Bratislava a možnostiam vzdelávania sa. Územie Bratislavy je pokryté sieťou všetkých typov vzdelávacích zariadení. Výhodná lokalita Bratislavy bola jedným z predpokladov pre vybudovanie pozície najvýznamnejšieho a najsilnejšieho regiónu v rámci celého Slovenska.

Nasledovala charakteristika vzdelávanie dospelých, jeho systémy, formy, metódy. Práca načrtla súčasné existujúce problémy vo vzdelávaní dospelých, ktorými sú predovšetkým legislatíva, financie, dostupnosť a problém kvality vzdelávania.

Významné postavenie v systéme trhového hospodárstva si v posledných rokoch získala aj logistika, ktorá ešte aj v súčasnosti pre mnohých ľudí predstavuje najmä realizáciu prepravy. Preto aj z týchto dôvodov ďalšia časť je venovaná popisu funkcie logistiky.

Druhú časť diplomovej práce tvorí empirický prieskum.

Pozornosť bola venovaná spoločnostiam poskytujúcim vzdelávanie dospelých pre potreby práve spomínanej logistiky v regióne Bratislava. Práca sa zamerala na ponuku ich vzdelávacích aktivít, rozsah a spôsob ukončenia, zdroje financovania. Významným faktorom je aj systém kvality – akreditácia vzdelávacej ustanovizne, prípadne zavedenie iného systému ako garancie kvality.

Neformálne vzdelávanie, ako súčasť celoživotného vzdelávania, rastie čoraz viac na svojom význame. Je nevyhnutné hľadať spôsoby ako zabezpečiť vzájomnú priepustnosť systémov vzdelávania. Riešením na uznávanie výstupov neformálneho vzdelávania sa javí zavedenie kreditového systému hodnotenia vzdelávania a vzájomná priestupnosť formálnych a neformálnych foriem vzdelávania

Vzdelávanie a profesionálny rozvoj zamestnancov je jedným z faktorov prispievajúcich k dlhodobej prosperite a konkurencieschopnosti podnikov a organizácií. Spoločnosti, ktoré podporujú vzdelávanie svojich zamestnancov získavajú okrem lepších ekonomických výsledkov aj lepší imidž a prestíž tak u samotných zamestnancov, ako aj u zákazníkov. Vzdelávanie je najlepšou investíciou do budúcnosti.

Zmeny napredujú rýchlym tempom, čo spôsobuje že človek vykonávajúci pracovnú pozíciu ktorú vyštudoval, musí niekoľkokrát za svoj profesionálny život od základu zmeniť svoje pracovné postupy a návyky. Možno povedať, že čokoľvek vyštudujeme, budeme raz aj tak všetci robiť niečo iné.

Resumé

Rigorózná práca sa zaoberá celoživotným vzdelávaním občanov SR a bola rozdelená do dvoch hlavných častí.

V prvých dvoch kapitolách bola prezentovaná základná charakteristika regiónu Bratislava a možnosti vzdelávania v danom regióne. Tretia časť poukázala na závažný problém nezamestnanosti. Kapitola štyri sa venovala koncepcii a strategickým materiálom celoživotného vzdelávania. Financovanie, informačný systém, systém hodnotenia kvality boli témou kapitoly päť. Rozvojom logistiky a jej jednotlivých segmentov sa zaoberala šiesta kapitola tejto práce.

Druhá empirická časť rigorózneho práce sa zamerala na ponuku vzdelávacích aktivít vybraných vzdelávacích inštitúcií v regióne Bratislava. Rozbor informácií o vzdelávacích ponukách podal prehľad o počtoch účastníkov, systémoch kvality vzdelávacích inštitúcií ako aj o zdrojoch financovania vzdelávacej aktivity. Celkovo analýza priniesla obraz o stave ďalšieho profesijného vzdelávania dospelých pre potreby logistiky na území Bratislavy.

Resumé

This rigorous thesis deals with life-time education of the Slovak citizens and was divided into two main parts.

In the first two chapters, the basic characteristics of the region of Bratislava and training opportunities in the region were presented. The third section highlighted the serious problem of unemployment. Chapter four focused on the concept of life-time education and strategic materials. Financing, information systems, quality assessment system were the themes of chapter five. The sixth chapter dealt with development of logistics and its individual segments.

The second, empirical part of this work focused on offering educational activities of selected educational institutions in the Bratislava region.

Information analysis on training offers gave an overview about the number of participants, systems of quality of the educational institutions as well as the sources of financing of the educational activity. Overall, the analysis brought the view of the continuing professional education of adults for logistics needs in Bratislava.

ZOZNAM POUŽITÉ LITERATÚRY

MONOGRAFIA

- [1] ČAPLOVÁ, P.: *Preprava a zasielateľstvo*. Bratislava: KONTAKT PLUS, 2008. ISBN: 978-80-88855-79-8.
- [2] GNAP, J. a kol.: *Logistika a nové úlohy pre zasielateľov*. 1. vyd. Žilina: ŽU, 2001. ISBN: 80-7100-899-0.
- [3] GNAP, J. a kol.: *Preprava a zasielateľstvo v medzinárodnom obchode*. 1. vyd. Bratislava: SOPK, 2005. ISBN: 80-89105-25-4.
- [4] JANDOUREK, J.: *Sociologický slovník*. Praha : Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-269-0
- [5] Kol.: *Andragogika. Terminologický a výkladový slovník*. 1. vyd. Bratislava: SPN, 2000. ISBN 80-08-02814-9.
- [6] MENCZEROVÁ, S.: *Vzdelávanie dospelých vo vybranom regióne*. Bratislava, , Diplomová práca 2009
- [7] MUŽÍK, J.: *Androdidaktika*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN: 80-7357-045-9.
- [8] PALÁN, Z.: *Další vzdelávání ve světě změn*. 1. vyd. Praha: UJAK, 2007. ISBN: 978-80-86723-31-0.
- [9] PALÁN, Z., LANGER, T.: *Základy andragogiky*. 1. vyd.. Praha: UJAK, 2008. ISBN: 978-80-86723-58-7.
- [10] PRUSÁKOVÁ, V.: *Systémový prístup k ďalšiemu vzdelávaniu*. Bratislava: IPVS, 2000. ISBN: 80-968308-2-1.
- [11] TUMA, M.: *Rozvoj ľudských zdrojov v samospráve*. Martin: RVC, 2009. ISBN: 978-80-969373-0-5.
- [12] WEISZEROVÁ, M.: *Logistika v doprave*. Bratislava: KONTAKT PLUS, 2006. ISBN: 80-88855-66-7.

PERIODIKÁ

- [13] *Dôležitosť propagovania celoživotného učenia*. Vzdelávanie dospelých. 10, č. 2, s. 45-48. ISSN 1335-2350.
- [14] HORNÍKOVÁ, Z., JESNÝ, M.: *Kuchár prevodovku z hrnca nevytiahne*. Trend. 2006, roč. 16, č. 16, s. 56-58. ISSN 1335-0684.
- [15] JEMALA, Ľ.: *Lisabonská stratégia pre Slovensko: konkurencieschopnosť z aspektu rozvoja vedomostného manažmentu a marketingu*. Parlamentný kurier. 2005, roč. 13, č. 129, s. 54-57. ISSN 1335-0307.
- [16] KOMORA, F.: *Súčasný stav logistiky na Slovensku z viacerých aspektov* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné na WWW: <<http://hn.hnonline.sk/sucasny-stav-logistiky-na-slovensku-z-viacerych-aspektov-171379>>
- [17] KOSOVÁ, B.: *Koncepcia celoživotného vzdelávania, jej aplikácia v podmienkach v SR a participácia akadémie vzdelávania na jej realizácii*. Vzdelávanie dospelých. 2005, roč. 10, č. 1, s. 16-32. ISSN 1335-2350.
- [18] KREMPASKÝ, P.: *Kvalita vo vzdelávaní dospelých v projektoch programu EÚ Leonardo da Vinci*. Vzdelávanie dospelých. 2005, roč. 10, č. 3, s. 67-79. ISSN 1335-2350.
- [19] MORAVČÍK, T.: *Bez ľudí to nejde*. Transport. 2008, roč. 10, č. 12-13, s.45. ISSN 1335-7433.
- [20] MORAVČÍK, T.: *Logistický boom môže spadnúť*. Transport. 2008, roč. 10, č. 19, s.41. ISSN 1335-7433.
- [21] MORAVČÍK, T.: *Zasielateľstvo a jeho vzťah k logistike*. Logistický monitor, Internetové noviny pre rozvoj logistiky na Slovensku. [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné na WWW: <http://www.logistickymonitor.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=4262&Itemid=2>
- [22] SOTNÍK, A.: *Logistike začínajú chybať ľudia*. Transport. 2008, roč. 10, č. 8, s. 48. ISSN 1335-7433.

- [23] VÁMOSI, P.: *Stimuly do vzdelania – investícia do budúcnosti krajiny*. Parlamentný kurier. 2005, roč. 13, č. 126-127, s. 29-31. ISSN 1335-0307.
- [24] ZEMANÍK, P.: *Dostupnosť, konkurencieschopnosť, rýchlosť a kvalita sú atribúty, ktoré musíme dosiahnuť*. Parlamentný kurier. 2005, roč. 14, č. 131-132, s. 16-18. ISSN 1335-0307.
- [25] ŽITŇANSKÝ, E.: *Moderná Európa sa začína v Lisabone*. Profit. 2006, roč. 14, č. 25-26, s. 50-51.
- [26] ŽITŇANSKÝ, E.: *Učiť sa a najmä vedieť*. Profit. 2006, roč. 14, č. 25-26, s. 52-53.

ZÁKONNÉ NORMY, DOHODY, PREDPISY

- [27] *Colný dohovor o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR (Dohovor TIR)* [online]. [cit.2014-03-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.intermodal.sk/vyhlasaka-144-1982-tir/258s>> str 67
- [28] *Európska dohoda o cestnej preprave nebezpečných vecí (Dohoda ADR)* [online]. [cit. 2009-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.adr.sk/index.php/dohoda/adr-2013/>>
- [29] *INTRASTAT* [online]. [cit.2014-02-17]. Dostupné na WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=3752>>
- [30] *Medzinárodné obchodné podmienky Incoterms* [online]. [cit.2014-03-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.komodityonline.com/incoterms-2010/>>
- [31] *Multiannual financial framework 2014–2020 and EU budget 2014 — The figures*. Luxembourg: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev . ISBN 978-92-79-34348-3. [online]. [cit. 2009-02-27]. Dostupné na WWW:<http://ec.europa.eu/budget/mff/figures/index_en.cfm >
- [32] *Národná sústava kvalifikácií* [online]. [cit. 2014-02-28]. Dostupné na WWW:<http://www.sustavapovolani.sk/projekty/narodna-sustava-kvalifikacii>

- [33] *Nariadenie Rady Európy a Európskeho parlamentu č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy* [online]. [cit.2014-03-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.cesmad.sk/page.php?page=show&kat=67&id=118>>
- [34] *Národný program reforiem Slovenskej republiky 2012* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné na WWW:<<http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-145460?prefixFile=m>>
- [35] *Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID)* [online]. [cit.2014-03-15]. Dostupné na WWW: <http://www.telecom.gov.sk/files/doprava/nebezpecnetovary/zeleznica/rid_2013.pdf>
- [36] STN 01 8500 Základné názvoslovie v doprave. Bratislava: SÚTN, 2000. ICS 01.040.03.
- [37] *Vyhláška 11/1975 Zb. o Dohovore o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR)* [online]. [cit.2014-03-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.intermodal.sk/dohovor-11-1975-o-prepravnej-zmluve-cmr/212s>>
- [38] Vyhláška MDPT SR č. 311/1996 Z.z. ktorou sa upravuje zákon NR SR č. 168/1996 o cestnej doprave
- [39] Zákon NR SR č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov.
- [40] Zákon č. 199/2004 Z.z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- [41] Zákon NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov.
- [42] Zákon NR SR č. 386/1997 Z.z. o ďalšom vzdelávaní v znení neskorších predpisov.
- [43] Zákon NR SR č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- [44] Zákon NR SR č. 455/1991 Z.z. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

- [45] Zákon NR SR č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a doplnení niektorých zákonov.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- [46] *ADR – školenia a konzultácie, s.r.o.* [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné na WWW:< <http://www.adr.sk/>>.
- [47] Agentúra DAHA [online]. [cit. 2009-03-14]. Dostupné na WWW:<<http://www.daha.cz>>.
- [48] *Akadémia vzdelávania* [online]. [cit. 2009-03-28]. Dostupné na WWW:< <http://www.aveducation.sk/>>.
- [49] *Akreditačná komisia Ministerstva školstva SR pre ďalšie vzdelávanie* [online]. [cit. 2009-02-02]. Dostupné na WWW:< <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=629>>.
- [50] *Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých* [online]. [cit. 2009-02-14]. Dostupné na WWW:< <http://www.aivd.sk>>.
- [51] *BADED – Bariéry ve vzdělávání dospělých* [online]. [cit. 2009-02-09]. Dostupné na WWW: < http://www.nvf.cz/publikace/pdf_publicace/euroguidance/cz/baded_cz.pdf>.
- [52] *Biela kniha Európskej komisie. Vyučovanie a vzdelávanie – Smerom k učiacej sa spoločnosti* [online]. EK, 1995 [cit. 2009-02-24]. Dostupné na WWW:<http://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com95_590_en.pdf>.
- [53] *CAF The Common Assessment Framework* [online]. [cit. 2009-03-12]. Dostupné na WWW:<<http://www.ssk.zetagroup.net/index.php?zobraz=ehtml&idmenu=67>>.
- [54] *CMS TREND, spol. s r.o.* [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné na WWW:< <http://www.cmstrend.sk/>>.
- [55] *ČESMAD Slovakia* [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné na WWW:< <http://www.cesmad.sk/>>.
- [56] *DAC Consulting, spol. s r.o.* [online]. [cit.2014-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.dacconsulting.sk/>>

- [57] *DAMACO, s.r.o.* [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné na WWW:<
<http://www.damaco.sk/>>.
- [58] *DEKRA kvalifikácia a poradenstvo s.r.o.* [online]. [cit.2014-02-10].
 Dostupné na WWW: <<http://www.dekraslovakia.sk/>>
- [59] *Delorsova zpráva.* [online]. UNESCO, 1996 [cit. 2009-03-01]. Dostupné
 naWWW:<http://www.unesco.org/education/pdf/DELORS_E.PDF>.
- [60] *DSL Plus s.r.o.* [online]. [cit. 2009-03-28]. Dostupné na WWW:<
<http://www.dslplus.sk/>>.
- [61] *Ďalšie vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých ako nástroj lepšej
 uplatniteľnosti na trhu práce* [online]. [cit. 2014-02-04]. Dostupné na
 WWW:<<http://nuczv.sk/projekty/dalsie-vzdelavanie-a-poradenstvo-pre-dospelych-ako-nastroj-lepsej-uplatnitelnosti-na-trhu-prace/o-projekte/>>
- [62] *ERASMUS+* [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné na WWW:
 <<http://www.erasmusplus.sk/>>
- [63] *Education at a Glance 2008: OECD Indicators* [online]. OECD, 2008
 [cit. 2009-02-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/16/58/41262190.pdf>>.
- [64] *Ekonomický prehľad Slovenskej republiky* [online]. OECD, 2009 [cit.
 2009-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/38/60/42116243.pdf>>.
- [65] *Ekonomická univerzita Bratislava* [online]. [cit.2013-03-10]. Dostupné na
 WWW:<<http://fpm.euba.sk/index.php/katedry/katedra-mana%C5%BEmentu-v%C3%BDroby-a-logistiky>>
- [66] *Elektronické colné konanie* [online]. [cit.2014-03-21]. Dostupné na
 WWW:<<https://www.financnasprava.sk/sk/elektronicke-sluzby/elektronicka-komunikacia/elektr-komunikacia-clo-emcs/podavanie-cv-dovoz-vyvoz/elektronicke-colne-konanie>>
- [67] *Európa 2020* [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné na WWW:
 <http://ec.europa.eu/europe2020/index_sk.htm>
- [68] *Európska komisia* [online]. [cit. 2009-02-25]. Dostupné na WWW:<
http://ec.europa.eu/index_sk.htm>.

- [69] *Európska rada* [online]. [cit. 2009-02-25]. Dostupné na WWW:<
<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=317>>.
- [70] *Európska únia* [online]. [cit. 2009-02-25]. Dostupné na WWW:<
http://europa.eu/index_sk.htm>.
- [71] *Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie* [online].
 Luxemburg: EK, 2008 [cit. 2009-02-08]. Dostupné na WWW:<
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/eqf/broch_sk.pdf>.
- [72] *Európsky vzdelávací inštitút n.o.* [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné na
 WWW:< <http://www.evi.sk/>>.
- [73] FONTALNE, Pascal. *Európa v 12 lekciách* [online]. Brusel: EK, 2007
 [cit. 2009-02-06]. Dostupné na WWW:<[http:// europa.eu/ abc/ 12
 lessons / index_sk.htm](http://europa.eu/abc/12_lessons/index_sk.htm)>.
- [74] *Forwarding&Transport Education Company s.r.o.* [online]. [cit.2014-03-
 10]. Dostupné na WWW: <<http://www.ftec.sk/>>
- [75] IES *International Education Society* [online]. [cit. 2009-03-15].
 Dostupné na WWW:< <http://www.ies-info.com>>.
- [76] *Informačný systém o ďalšom vzdelávaní v SR. Štatistické výstupy rok
 2007* [online]. Ústav informácií a prognóz školstva, 2008 [cit. 2009-02-
 09]. Dostupné na WWW:<[http://www.uips.sk/sub/uips.sk/images/ MK/
 DalVzdel/ISDV2007.pdf](http://www.uips.sk/sub/uips.sk/images/MK/DalVzdel/ISDV2007.pdf)>.
- [77] *Katalóg pracovných pozícií* [online]. [cit. 2014-03-15]. Dostupné na
 WWW: < <http://www.pozicie.sk/doprava-spedicia-logistika>>
- [78] *Koncepcia celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike* [online].
 Bratislava: Vláda SR, 2004 [cit. 2009-01-20]. Dostupné na WWW:<
<http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=525>>.
- [79] *Medzinárodný úrad práce* [online]. [cit. 2014-03-14]. Dostupné na
 WWW:< <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>>
- [80] *Memorandum o celoživotnom vzdelávaní sa* [online]. Brusel: EK, 2000
 [cit. 2009-01-20]. Dostupné na WWW: <[http://www.minedu.sk/ data/
 USERDATA/DalsieVzdel/VDOC/2000_memorandum_o_celozivotnom_
 vzdelavani.pdf](http://www.minedu.sk/data/USERDATA/DalsieVzdel/VDOC/2000_memorandum_o_celozivotnom_vzdelavani.pdf)>.

- [81] *Metodika Výberové zisťovanie pracovných síl* [online]. [cit. 2014-03-13]. Dostupné na WWW:<http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Socialne_statistiky/Trh_prace/VZPS-metodika06.pdf>
- [82] *Národné stredisko pre Europass* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné na WWW:<<https://www.minedu.sk/narodne-stredisko-pre-europass-nse-jeho-cinnost-a-kontakty>>
- [83] *Názorový prieskum celoživotného vzdelávania* [online]. Academia Istropolitana, 2007 [cit. 2009-02-09]. Dostupné na WWW:<<http://www.aiprojektyesf.sk/dokumenty/brozurka.pdf>>.
- [84] Národný projekt „*Tvorba, rozvoj a implementácia otvoreného systému celoživotného vzdelávania v SR pre potreby trhu práce*“ [online]. Academia Istropolitana [cit. 2009-02-09]. Dostupné na WWW:<<http://www.aiprojektyesf.sk/>>.
- [85] *Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013* [online]. Bratislava: Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, 2007 [cit. 2009-02-25]. Dostupné na WWW:<<http://www.nsrr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/>>.
- [86] *OECD* [online]. [cit. 2009-02-22]. Dostupné na WWW:<http://www.oecd.org/home/0,2987,en_2649_201185_1_1_1_1_1,00.html>.
- [87] *OECD Employment Outlook – 2008 Edition* [online]. OECD, 2008 [cit. 2009-02-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/8/31/40938234.pdf>>.
- [88] *Program celoživotného vzdelávania* [online]. Európsky parlament a Rada EÚ, 2006 [cit. 2009-02-06]. Dostupné na WWW:<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sk/oj/2006/l_327/l_32720061124sk00450068.pdf>.
- [89] *Projekt EQVALL* [online]. [cit. 2009-03-12]. Dostupné na WWW:<<http://www.euba.sk/eqvall/>>.
- [90] *Q FOR* [online]. [cit. 2009-03-12]. Dostupné na WWW:<<http://www.qfor.org>>.

- [91] *Rada Európy v Bratislave* [online]. [cit. 2009-02-18]. Dostupné na WWW:< <http://www.radaeuropy.sk/>>.
- [92] Spoločnosť *M.A.S.M.* [online]. [cit. 2009-03-12]. Dostupné na WWW:< <http://www.masm.sk/sk/projekty/>>.
- [93] Spoločnosť *TIMAN s.r.o.* [online]. [cit. 2009-03-12]. Dostupné na WWW:< <http://www.logosinfo.sk/timan/>>.
- [94] *Spoločný systém hodnotenia kvality* [online]. CAF Resource Centre, 2006 [cit. 2009-03-10]. Dostupné na WWW:< <http://www.unms.sk/?metodika-modelu-caf-2006>>.
- [95] *Spotrebné dane* [online]. [cit.2014-03-10]. Dostupné na WWW:<<https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/spotrebne-dane>>
- [96] *Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva* [online]. Bratislava: Vláda SR, 2011 [cit. 2012-12-10]. Dostupné na WWW:< <https://www.minedu.sk/9772-sk/dokumenty-a-predpisy/>>.
- [97] *Systém managementu kvality* [online]. [cit. 2013-10-04]. Dostupné na WWW: < <http://www.iso.org/iso/home.html>>
- [98] *UNESCO* [online]. [cit. 2009-02-22]. Dostupné na WWW:< http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=29008&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html>.
- [99] *VIK s.r.o.* [online]. [cit. 2009-03-27]. Dostupné na WWW:< <http://www.vik.sk/>>.
- [100] *Všeobecné zasielateľské podmienky ZLZ SR* [online]. [cit.2013-09-30]. Dostupné na WWW: < <http://www.zlz.sk/sk/informacie-ozvaeze/zasielateske-podmienky.html>>
- [101] *Vzdelávacie a konferenčné centrum INTENZÍVA, s. r. o.* [online]. [cit.2014-03-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.intenziva.sk/>>
- [102] *WIFI-Slovakia s.r.o.* [online]. [cit. 2009-03-28]. Dostupné na WWW:< <http://www.wifi-sk.sk/>>.
- [103] *Vznik a podstata udeľovania certifikátov schválených hospodárskych subjektov* [online]. [cit.2014-03-10]. Dostupné na WWW:< http://pernerscontacts.upce.cz/17_2010/Poliakova.pdf>

[104] *Zväz logistiky a zasielateľstva Slovenska* [online]. [cit. 2009-03-28].
Dostupné na WWW:< <http://www.zlz.sk/>>.

ZOZNAM OBRÁZKOV, TABULIEK A GRAFOV

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Celoživotné vzdelávanie

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Rozpočet EÚ na rok 2014 pre oblasť Rast konkurencieschopnosti a zamestnanosti

Tabuľka č. 2: Zdroje financovania ďalšieho vzdelávania rok 2011

Tabuľka č. 3: Vzdelávacie aktivity, účastníci vzdelávania a absolventi podľa druhu vzdelávania

Tabuľka č. 4: Zdroje financovania ďalšieho vzdelávania v roku 2009 a roku 2011

Tabuľka č. 5: Zdroje financovania vzdelávacích aktivít pre potreby logistiky v roku 2012

Tabuľka č. 6: Hodnotenie kvality vzdelávacej aktivity vybraných spoločností

Zoznam grafov

Graf č. 1: Percentuálny podiel jednotlivých programov na rozpočte

Graf č. 2: Vzdelávacie aktivity, účastníci vzdelávania a absolventi podľa druhu vzdelávania

Graf č. 3: Hodnotenie kvality vzdelávacích aktivít

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A - Dotazník.....	I
---------------------------	---

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Mgr. Sabina Menczerová

Obor: Andragogika

Názov práce: Vzdelávanie dospelých vo vybranom regióne

Vzdelávanie dospelých v regióne Bratislava pre potreby logistiky

Rok: 2014

Počet strán textu bez príloh: 115

Celkový počet strán príloh: 2

Počet titulov slovenskej literatúry a prameňov: 38

Počet titulov zahraničnej literatúry a prameňov: 7

Počet internetových zdrojov: 57

Príloha A – Dotazník

Dovoľte mi požiadať Vás o vyplnenie tohto dotazníka, výsledky ktorého výlučne poslúži ako podklady na spracovanie mojej rigoróznej práce na tému - Vzdelávanie dospelých vo vybranom regióne, užšie zameranej na región Bratislava a vzdelávanie v oblasti dopravy, špedície, logistiky, col. deklarácie, skladovania,..

Dotazník sleduje záujem o vzdelávanie zo strany zamestnancov, nezamestnaných, zamestnávateľov, ako aj spôsoby financovania ďalšieho vzdelávania v danej oblasti. Veľmi ocením, ak mi napíšete aj Vaše poznatky, skúsenosti týkajúce sa danej témy.

Ďakujem

Mgr. Sabina Menczerová, študentka univerzity J. A.
Komenského Praha

odbor Andragogika - Vzdelávanie dospelých

Vzdelávacia inštitúcia:

Sledované obdobie rok 2013

I.

Názov vzdelávacej aktivity	Počet absolventov	z toho žien	akreditácia/iné poverenie ¹

¹ Uved'te či daná vzdelávacia aktivita je akreditovaná akreditačnou komisiou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, prípadne či má iné poverenie ministerstiev, združení a pod.

Ak ste v sledovanom období organizovali aj iné vzdelávacie aktivity, týkajúce sa danej problematiky / iný kurz, prednášky, školenia,.. / prosím uved'te ich do voľnej kolónky.

II.

Zdroje financovania, uved'te % podiel financovania vzdelávacej aktivity:

účastníci vzdelávania.....

zamestnávateľa .....

úrad práce.....

iné.....

III.

V porovnaní s rokom 2012 sa počet účastníkov vzdelávania:

Znížil % o .....

Zvýšil % o .....

Nezmenil sa .....

IV.

Evidujete záujem o účasť na vzdelávaní sa zo strany nezamestnaných, prípadne aj prostredníctvom úradov práce, soc. vecí a rodiny?

ANO   NIE

Váš komentár:

Za čas, ktorý ste venovali vyplneniu dotazníka a za Vaše úprimné odpovede Vám ešte raz ďakujem.